อนุสรณ์
นายอำนวย อุทัยธัน

๒๕ กันยายน ๒๕๒๓

วันที่ 19 กันยายน 2523

นมัสการกราบทูล สมเด็จพระสังฆราช ทรงทราบฝ่าละอองพระบาท

เกล้ากระหม่อม นายอกุล อุทัยธัน ขอประทานกราบทูล หมายกำหนดการฌาปนกิจศพ นายอำนวย อุทัยธัน ณ เมรุวัดหลับพลาไชย กรุงเทพฯ

วันที่ 25 กันยายน 2523 ตรงกับวันพฤหัสบดี แรม 1 ค่ำ เดือน 10

เวลา 10.30 น.	พระสงฆ์ 10 รูป สวดพระพุทธมนต์ ฉันเพล
เวลา 14.00 น.	มีพระธรรมเทศนา 1 กัณฑ์ โดยท่านเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
เวลา 15.00 น.	พระสงฆ์ 25 รูป สวดมาติกาบังสุกุล
เวลา 17.00 น.	ประชุมเพลิง

คุณนายวนิกา อุทัยธัน พร้อมด้วยบุตรธิดา ขอประทานพระอนุญาตอัญเชิญสมเด็จพระสังฆราช ทรงเป็นประธานประชุมเพลิงนายอำนวย อุทัยธัน ณ วันเวลา และสถานที่ข้างต้นด้วย การทั้งนี้จะควรมิควรประการใดสุดแต่จะทรงพระกรุณา

เกล้ากระหม่อม

อกุล อุทัยธัน

ช่วยเลือกบทความสั้นๆ
เพื่อให้เหมาะสมในงานนี้
มารับที่ ๒๐ ก.ย. นี้
เวลา ๙ น. ได้เริ่มพิมพ์

๑๙ ก.ย. ๒๕๒๓

วัฏสงสาร
พระนิพนธ์
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสนมหาเถร)
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

ไว้อาลัยนายจำนวย อุทัยชิน

ความเป็นอยู่ของสังขารโลก คือ แผ่นดินที่สัตวโลก คือ หมู่สัตว์ได้อาศัยอยู่นี้ ล้วนตกอยู่ในกระแสของวัฏฏะ คือ ความหมุนเวียนโดยตลอด สังขารโลกหมุนรอบตัวเองด้วย หมุนรอบดวงอาทิตย์ด้วย จึงปรากฏเป็นมาตราวัน เวลา สัตว์โลกเล่า ก็อาศัยความหมุนเวียนปรนปรืออยู่เช่นเดียวกัน เช่น ต้องผลัดเปลี่ยนอิริยาบทหมุนเวียนอยู่จนตลอดชีวิตอวัยวะภายใน เช่น หัวใจเต้นฉีดโลหิตออกไปเลี้ยงร่างกายแล้ววนกลับเข้าสู่หัวใจฟอกโลหิตดีฉีดออกไปใหม่ หมุนเวียนเปลี่ยนผลัดอยู่เช่นนี้ หรือเครื่องจักรกลไก ที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น เพื่อช่วยแรงประกอบกิจการงานต่าง ๆ ก็ล้วนต้องอาศัยความหมุนเวียนทั้งหมด ถ้าไม่มีการหมุนเวียนเคลื่อนไหว เครื่องจักรนั้น ๆ ก็ไม่สามารถทำประโยชน์อะไรได้ เช่น เครื่องเรือเครื่องรถ ต้องอาศัยความเคลื่อนไหวของลูกสูบ ชักข้อสูบให้หมุนล้อหรือใบพัด ให้ทำการ นี้แสดงว่าสังขารโลก และสัตว์โลกเป็นอยู่ได้เพราะหมุนเวียน ต้องอาศัยความหมุนเวียนเป็นไป จึงคงเป็นสังขารโลกและสัตว์โลกอยู่ได้ นี้เพียงส่วนหยาบ

เมื่อพิจารณาให้ละเอียดตามแนวธรรมะ จะเห็นความหมุนเวียนของอารมณ์อีกมาก เช่น อาการของชรา ความแปรเปลี่ยนชำรุดทรุดโทรมนั้น จะเห็นว่า ก็มีความหมุนเวียนเปลี่ยนผลัดกันมาตามลำดับเหมือนกัน นับแต่เติบโตตามวันเวลาอยู่ในครรภ์จนคลอดแล้ว ต้องอาศัยความเติบโตเจริญขึ้นต่อมาทุกระยะกาลมิฉะนั้นก็จะเหมือนภาชนะไม่มีการเคลื่อนไหว นี้ก็เพราะอาศัยความหมุนเวียนอีกเหมือนกัน ในลักษณะอารมณ์ที่เสวยใจเล่าก็หมุนเวียนเปลี่ยนเป็นสุขบ้าง ทุกข์บ้าง ไม่สุขไม่ทุกข์บ้าง สับเปลี่ยนอยู่เรื่อยไป จักษุแสวงหารูปมาบำเรอตาแล้วชักเบื่อ เปลี่ยนหารูปใหม่มาแทนก็มี เดี๋ยวเบื่อรูปใหม่ หาใหม่ต่อไปอีกก็มี หมุนเวียนกันอยู่เช่นนี้ แม้ในส่วนหูกับเสียง จมูกกับกลิ่น ลิ้นกับรส กายกับโผฏฐัพพะ และใจกับอารมณ์ ก็เช่นเดียวกัน

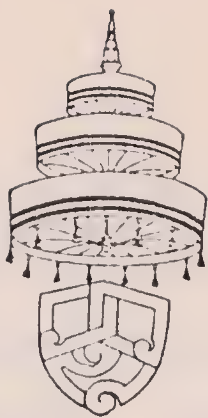
ที่ละเอียดยิ่งขึ้นกว่านี้ ท่านแสดงว่า การเวียนว่ายตายเกิดของสัตว์ทั้งหลาย ก็เพราะตกอยู่ในความหมุนวนของกิเลส คือ เมื่อมีกิเลส ก็ชวนให้ทำกรรมทั้งดีทั้งชั่ว

ทำกรรมแล้ว ก็ต้องได้เสวยผล ทำกรรมดีได้เสวยผลดี ทำกรรมชั่วได้เสวยผลชั่ว เมื่อยังต้องทำกรรมก็ก่อกิเลสขึ้นอีก ทำกรรมอีก มีผลอีก หมุนเวียนอยู่เช่นนี้ มิรู้สิ้นภพจบชาติ ทั้งนี้ก็เพราะเป็นวิสัยของสังขารโลกสัตว์โลกผู้อาศัย ก็ต้องดำเนินไปตามกระแสด้วย ความหมุนของสังขารโลก แม้จะเป็นคุณแก่สัตว์โลกอย่างมากมายดังกล่าวแล้วก็ตาม ผู้ที่หลงอยู่ในภูมิของสังขารโลก ก็ต้องหมุนเวียนไปตามกระแสจะหยุดเอาเองไม่ได้ เพราะเป็นเรื่องของโลก ที่มีความหมุนอยู่เป็นธรรมดา ฝ่ายธรรมะเป็นฝ่ายแนะนำให้รู้ถึงสภาพตามธรรมดา จะได้รู้จักหยุดเสียบ้าง คือ หยุดในส่วนนามธรรม, รูปธรรมเป็นวิสัยของสังขารโลก ก็คงหมุนอยู่ดังเดิม เช่น ต้อง เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นต้น เมื่ออบรมนามธรรมให้เป็นธรรมยิ่งขึ้น นามธรรมนั้นก็จะค่อยเคลื่อนไหวช้าลง เพราะห่างจากเครื่องหมุน ที่สุดก็สามารถหยุดได้ เป็นการข้ามพ้นจากโลกที่หมุนเวียน เรียกว่าโลกุตตระ ข้ามขึ้นจากโลก

โลกหมุนเป็นที่อาศัยพอใจของผู้ถูกหมุน โลกหยุดก็เป็นที่อาศัยพอใจของผู้ที่ มั่นคงสงบ เป็นพระอริยบุคคล เลิศกว่าบุคคลธรรมดา ผู้ติดอยู่ในโลกที่หมุน ฝ่ายโลกย่อมหลงไหลใฝ่ฝันว่าความหมุนเวียนเป็นที่น่าอภิรมย์ยินดี ด้วยอาศัยความหมุนก่อเกิดคุณประโยชน์มากมายเหลือจะคณาแม้เช่นนี้ ฝ่ายธรรมย่อมเห็นซึ้งตามเป็นจริงว่า เมื่อตกอยู่ในกระแสความหมุนชั่วกัลป์เช่นนี้ มิใช่ของดีอย่างแท้จริงเลย เพราะเดี๋ยวทุกข์ เดี๋ยวสุข เดี๋ยวหัวเราะ เดี๋ยวร้องไห้ เดี๋ยวรื่นเริง เดี๋ยวซบเซา ยังไม่ได้มาก็เดือดร้อนได้มาก็เดือดร้อนต้องถนอมรักษา ครั้นพลัดพรากจากไปก็เดือดร้อน หาความสงบมิได้เลย จะเป็นสุขแท้จริงได้อย่างไร

เหตุนี้ สมเด็จพระผู้มีพระภาค จึงทรงแสวงหาความสงบอย่างแท้จริง คือความหยุดหมุนจากกิเลส กรรม วิบาก จนได้ประสพด้วยพระองค์เองแล้วเทศนา สั่งสอนสาวกทั้งหลายด้วยพระมหากรุณาสืบมา

พุทธศาสนิกชนเคารพนับถือบูชาพระองค์ จะไม่แสวงหาความสงบกาย วาจาใจ ตามเสด็จบ้าง มิเป็นผู้ติดอยู่ในความหมุนของโลกทั้งภายในภายนอก จนแลดูอะไรไม่ถนัดชัดเจนไปหรือ ผู้ยังหลงสังขารโลก ก็ชื่อว่าหลงยินดีอยู่ในความหมุนเวียน ครั้นเมื่อประสพความหมุนเวียนเป็นสุขบ้าง เป็นทุกข์บ้าง ดีใจเสียใจ สรรเสริญ นินทาตามธรรมดาของสังขารโลก ก็ไม่น่าจะบ่นพิไรรำพันเพราะชอบลำต้นแล้ว ไฉนจะมาเกลียดยอด ที่ผลิดอกออกผลเล่า จึงควรพิจารณาตนเสมอ ๆ ตรวจตราชีวิตของตนเองเสียใหม่แล้ว บูชาพระรัตนตรัยด้วยความสงบ คือผ่อนคลายความหมุนตามสติปัญญาที่กระทำได้จริงเป็นปฏิบัติบูชา ไม่ติดอยู่เพียงประเพณีของความสงบ จะได้ชื่อว่าผู้หยุดพักหาหลักยึดเพื่อหยุดหมุนให้ถึงสงบอย่างถาวรต่อไป.

นตฺถิ เม เอตฺถ สํสโย
ความสงสัยในเรื่องตายนี้ไม่มีแก่เรา.

ร่างกาย ได้ธาตุ ๔ คุม
ประชุม วิญญาณ ซ่านสิง
เป็นรูป นามปรา- กฏจริง
เด็กใหญ่ ชายหญิง ชิงชม.

ประกอบ วัยอ่อน ศึกษา
วิชชา ความรู้ คู่ข่ม
เพื่อกอบ อาชีพ อุดม
นิยม เยี่ยงนี้ นานมา.

ถึงมัชฌิมวัย ใฝ่เติบ
กำเริบ ตั้งครอบ ครัวอ่า
กอบอา- ชีพเลี้ยง ลาตมา
ทุกวัน ดิ้นอุสา- หะทน.

อายุ ลุปัจ ฉิมวัย
ร่างกาย เสื่อมใจ ย่อย่น
ลุกโอย นั่งโอย เหลือล้น
ไข้ชรา คร่าคั้น จนวาย.

เศรษฐี เข็ญใจ ใหญ่เล็ก
หนุ่มสาว เหล่าเด็ก ทั้งหลาย
เที่ยงตรง ชีพอยู่ เพื่อตาย
ย่อมคล้าย กันหมด หมู่มนุษย์.

คิดอยาก ไม่ให้ ใครตาย
ทั้งตัว ต้องสลาย ที่สุด
จึงอย่า หลงโศก พิรุธ
เพราะล้วน ม้วยดุจ ตามกัน.

วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๒๓

* * * ชีวประวัติ * * *

นายอำนวย อุทัยธัน เดิมชื่อย่งฮั้ง แซ่ฉั่ว เกิดเมื่อเดือนตุลาคม ๒๔๕๖ (วันจีน เดือนเก้า ปีฉลู) บนผืนแผ่นดินใหญ่ประเทศจีน จังหวัดเตี่ยวเอี๊ยว มีพี่น้องร่วมบิดามารดา ๕ คน เป็นหญิง ๔ คน ชาย ๑ คน คือ นายอำนวย อุทัยธัน ซึ่งเป็นบุตรคนสุดท้อง ปัจจุบันยังมีพี่สาวที่มีชีวิตอยู่อีก ๑ คนอาศัยอยู่ในประเทศไทย

เมื่อนายอำนวย มีอายุได้ ๑๖ ปี ประเทศจีนเกิดทุพภิกขภัยอย่างรุนแรง การทำมาหากินฝืดเคืองมาก นายอำนวย พร้อมด้วยมารดา จึงได้เดินทางเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๑ เริ่มปักหลักใช้ชีวิตบนผืนแผ่นดินไทย ณ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ประพฤติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศตลอดมา จนกระทั่งปี ๒๔๙๗ รัฐบาลไทยสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม จึงได้มอบสัญชาติไทยให้ โดยสมเด็จพระสังฆราช (ญาโนทยมหาเถระ) วัดสระเกศราชวรวิหาร ได้ประทานพระเมตตาตั้งชื่อตัวว่า "อำนวย" ชื่อสกุลว่า "อุทัยธัน"

นายอำนวย อุทัยธัน ได้สมรสกับ นางสาววนิดา สัตยวานิช มีบุตรธิดารวม ๗ คน คือ

๑. นายอดุล อุทัยธัน
๒. นายสุวัฒน์ อุทัยธัน (ถึงแก่กรรมแล้ว)
๓. น.ส.อรพินทุ์ อุทัยธัน
๔. นายพิมล อุทัยธัน
๕. นายขยาภรณ์ อุทัยธัน
๖. นายขจรศักดิ์ อุทัยธัน
๗. นางเสาวณี รัชตะประกร

ปัจจุบันบุตรธิดาทุกคนมีหน้าที่การงานเป็นหลักฐานทุกคนแล้ว

ชีวิตของนายอำนวย อุทัยธัน เป็นชีวิตที่เต็มไปด้วยความต่อสู้ดิ้นรนมาก ต้องล้มลุกถึง ๗ ครั้ง เป็นทั้งนักประดิษฐ์และนักอุตสาหกรรม โดยในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ได้ทำธุรกิจเกี่ยวกับลวดทองแดง และการตั้งโรงรีดทองเหลือง

ครั้นภายหลังสงคราม ได้ก่อตั้ง บริษัท เจริญศิลป์ จำกัด ผลิตเหรียญพระ ขอกางเกง เตารีดถ่าน ไฟฉาย ปิ่นโตอลูมิเนียม ช้อนซ่อม และของใช้อื่น ๆ ที่ทำด้วยโลหะ ธุรกิจต้องประสพกับภาวะการแข่งขันรุนแรงมาก ผลที่สุดต้องเลิกกิจการไป แต่ด้วยสปิริตของการเป็นนักต่อสู้ จึงได้จัดตั้งห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลโรงงานสุวิชาช่าง ขึ้นอีกชื่อ "สุวิชาช่าง" นี้ สมเด็จพระสังฆราช (ญาโนทยมหาเถระ) วัดสระเกศฯ ก็ได้เป็นผู้ทรงตั้งให้เพราะเห็นใจในความอุตสาหะของนายอำนวย โรงงานสุวิชาช่าง เป็นโรงงานผลิตชุดช้อนซ่อม

ทองบรอนซ์ลายไทย ลงยา อันเป็นศิลปของไทย พร้อมทั้งของชำร่วยอื่น ๆ เช่น ตราเครื่องหมายต่าง ๆ ปรากฏว่าประสพผลสำเร็จดีพอควร ต่อมาได้ย้ายโรงงาน จากซอยบ้านบาตร ถนนบำรุงเมือง ไปอยู่ที่ ซอยสุขาภิบาล ถนนสุขสวัสดิ์ พระประแดง กิจการก็ได้เจริญเป็นปึกแผ่นจนทุกวันนี้ โดยมี นายพิมล อุทัยธัน เป็นผู้รับภาระบริหารงานแทน

จากชีวิตการเป็นนักต่อสู้โชคชะตาของนายอำนวย ซึ่งมีการผิดหวังรุนแรงในบางครั้ง ทำให้นายอำนวยหันมาสนใจศึกษาธรรมะ และถวายตัวเป็นลูกศิษย์วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้ตั้งสัจจาธิษฐานขอเป็นเจ้าภาพเลี้ยงพระ ๕๐๐ องค์ ณ วัดปากน้ำเป็นประจำทุกปี ทุก ๆ ครั้งก็ได้อัญเชิญสมเด็จพระสังฆราชมาเป็นประธานของสงฆ์ตั้งแต่ปี ๒๕๐๖ เป็นต้นมา เมื่อนายอำนวย มีโอกาสพบปะญาติสนิทมิตรสหายก็ได้เล่าปณิธานนี้ให้ทราบ ปรากฏมีผู้ศรัทธาแสดงความจำนงขอร่วมกุศลเป็นจำนวนมาก เพื่อฉลองศรัทธาของญาติมิตร นายอำนวย จึงนำเงินที่ได้รับมาจากการบริจาคร่วมบุญของญาติมิตร จัดตั้ง มูลนิธิ "อุทัยธันและสหาย" ขึ้น และฝากไว้กับมหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์เป็นผู้ดูแลผลประโยชน์ เก็บดอกผลบำรุงวัดปากน้ำติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน เป็นปีที่ ๑๗ แล้ว

ทางด้านงานสาธารณะประโยชน์อื่น ๆ นายอำนวย อุทัยธัน ได้รับเลือกตั้งให้เป็นนายกพุทธสมาคมกวงฮั้ว ถึง ๒ สมัย เป็นกรรมการสัมมาชีวศิลปมูลนิธิ ปี ๒๕๑๖ ได้เป็นผู้ก่อตั้งและนายกคนแรกของพุทธสมาคมมิตรสหายพระประแดง ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชองค์ปัจจุบัน ทรงพระกรุณารับไว้ในพระสังฆราชูปถัมภ์ ด้วยศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างแน่นแฟ้น นายอำนวยจึงได้ใกล้ชิดและได้รับพระเมตตาจากบรรดาพระเถรานุเถระชั้นผู้ใหญ่เป็นอันมากเสมอมา จวบจนวาระสุดท้ายของชีวิต

นายอำนวย มีโรคประจำตัว คือ เบาหวาน ซึ่งเป็นมาประมาณ ๑๐ ปีแล้ว เมื่อเย็นวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๒๓ ได้เกิดผิดสำแดงเกี่ยวกับอาหารที่รับประทานเข้าไป ทำให้เกิดอาการท้องร่วงอย่างรุนแรง จนต้องนำส่งโรงพยาบาลธนบุรี ในเช้าวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๒๓ เนื่องจากร่างกายไม่มีความต้านทานโรค จึงทำให้เกิดภาวะโรคแทรกซ้อนอื่น ๆ จนอาการทั่วไปทรุดลงเป็นลำดับ จนกระทั่งวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๒๓ เวลาประมาณ ๑๖.๔๐ น. ตรงกับวันขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๑๐ ปีวอก อันเป็นวันธรรมสวนะ จึงถึงแก่กรรมโดยอาการสงบ รวมอายุได้ ๖๗ ปี ๑๑ เดือน

ในการบำเพ็ญกุศลและฌาปนกิจศพ นายอำนวย อุทัยธัน ณ เมรุวัดพลับพลาไชย กรุงเทพมหานคร ในวันพฤหัสบดี ที่ ๒๕ กันยายน นี้ สมเด็จพระสังฆราชพระอริยวงศาคตญาณ วัดราชบพิตรสถิตมหาสีมาราม ได้ประทานพระเมตตาสูงสุดแก่นายอำนวย เสด็จมาโปรดเป็นองค์ประธานการประชุมเพลิง และพระธรรมธีรราชมหามุนีเจ้าอาวาส วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ก็ได้โปรดรับนิมนต์เทศน์ให้ ๑ กัณฑ์ด้วย ภริยา พร้อมด้วยบุตรธิดา มีความรู้สึกซาบซึ้งในพระเมตตาครั้งนี้อย่างหาที่เปรียบมิได้.

<u>ห้าวันสุดท้ายของป่า</u>

บันทึกจากใจของลูก ถึงป่าที่เคารพเทิดทูน

เช้าวันเสาร์ที่ 13 กันยายน ประมาณ 7 โมงเช้า ลูกได้รับโทรศัพท์จากน้อยบ้านพระประแดง ขอให้หาเวลาว่าง ๆ ไปเยี่ยมป่าบ้าง ป่ารู้สึกคิดถึงมาก เพราะขาดระยะไปเยี่ยมเป็นแรมเดือนแล้ว ลูกก็รับปากกับน้อยว่าจะไปหาป่าในตอนบ่าย เพราะในตอนเช้าลูกติดประชุมของสมาคมนักบัญชีฯ ที่โรงแรม-นารายณ์ เลิกจากประชุม ลูกก็ออกไปจ่ายของเพื่อนำไปฝากป่า มีชุดนอนแพรจีน และผลไม้ กว่าจะได้ของที่ต้องการก็บ่ายโขแล้ว โดยมิได้เฉลียวใจว่า มีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้นที่บ้านพระประแดง ลูกขับรถถึงบ้านพระประแดง ก็พบมุกดาหน้าตื่นรายงานว่า ป่าป่วยมาก น้องขจรศักดิ์ได้พาไปส่งโรงพยาบาลธนบุรีแล้ว ลูกก็บึ่งรถไปตามที่มุกดาบอกทันที พบน้องเสาวณีย์รายงานว่า ป่าท้องร่วงทั้งคืน เห็นอาการน่าวิตกทรุดลงเรื่อย ๆ จึงให้ขจรศักดิ์พาส่งโรงพยาบาล แวะโรงพยาบาลหลายแห่ง เขาก็ไม่รับเข้าใจว่าเตียงเต็ม จนมาได้โรงพยาบาลธนบุรี ซึ่งเขารับเข้าห้องไอซียูทันที คลาดนิดเดียวโรงพยาบาลก็อาจจะไม่รับ เพราะมีคนไข้ตามมาติด ๆ เจ้าของไข้จะให้เข้าห้องไอซียู ด้วย โรงพยาบาลก็ปฏิเสธ ลูกก็อุ่นใจที่น้องหาโรงพยาบาลให้ป่าได้เรียบร้อย ลูกไม่ได้เตรียมตัวเตรียมใจที่จะรับสถานะการณ์เช่นนี้ ก็ได้แต่รับฟัง เสาวณีย์เล่าอย่างใจลอย จึงไม่ได้เข้าไปพบป่าในห้องไอซียู น้อยชะโงกหน้าเข้าไปดูป่าในห้องไอซียู และเห็นป่านอนหลับ มีสายออกซิเย่นครอบอยู่ที่ปากและจมูก

อาทิตย์ที่ 14 กันยายน ตอนเช้าลูกพร้อมด้วยน้อย หลานแดงน้อยและหลานพรอมรินทร์ไปเยี่ยมป่าที่โรงพยาบาลตามปกติ เข้าไปพบป่าในห้องไอซียู ก็ได้พบคุณแม่ซึ่งน้องไปรับตัวมาจากเขาสวนหลวงราชบุรี กำลังพยาบาลป่าอยู่ คุณแม่ก็บอกกับป่าว่า ลูกมาเยี่ยม ป่าก็พยักหน้ารับทราบ ก็เป็นเวลาเดียวกับที่พยาบาลเอาอาหารกลางวันมาเสิฟ คุณแม่ก็จัดการป้อนอาหารให้ป่ารับประทาน โดยมีน้อยคอยปรนนิบัติอยู่ใกล้ ๆ ป่ารับประทานอาหารกลางวันเหมือนเด็กที่ถูกผู้ใหญ่ป้อนข้าว ปากก็บ่นว่า อยากกลับบ้านท่าเดียว ลูกมองดูแล้วก็พออุ่นใจว่า ถ้าป่าทานข้าวได้ อาการป่วยก็คงจะทุเลาในไม่ช้า

จันทร์ที่ 15 กันยายน เลิกงานแล้ว ลูกกับน้อย ก็เดินทางไปเยี่ยมป่าที่โรงพยาบาลตามปกติ พบน้องหลายคนรวมทั้งแม่อยู่พร้อมหน้า สีหน้าแสดงอาการวิตกมาก หมอบอกว่าป่ามีโรคแทรกหลายอย่าง เพราะร่างกายอ่อนแอเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว มีเพื่อนป่าแนะนำว่า โสมรูปคนมีคุณลักษณะพิเศษ ถ้าหามาให้คนไข้รับประทานได้ จะช่วยกระตุ้นหัวใจให้คนไข้ได้มีสติ เพื่อจะได้มีการสั่งเสียกันบ้าง ด้วยความผูกพันทางใจอย่างมาก คุณแม่บอกว่า ถ้าโสมที่มีคุณพิเศษอย่างว่าจริง แพงเท่าไรก็จะยอม น้องลรทิพย์ก็สนับสนุนความคิดนี้ ก็ดิ้นรนไปปรึกษาหมอเจ้าของไข้ หมอก็ไม่เห็นด้วย แต่ก็ไม่ห้าม สำหรับลูกเองคิดว่า ถ้ายานี้มีโอกาสครึ่ง

ต่อครั้ง ก็ยินดีที่จะเสี่ยง แต่ถ้าโอกาสน้อยกว่านั้น ก็มองไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องไปเสียเงินเป็นแสน เพียงเพื่อความสบายใจว่า ลูกทุกคนได้ช่วยอย่างดีที่สุดแล้ว โดยไม่เสียดมเสียดายกับเงินทอง ว่าจะเป็นจำนวนเท่าไร ลูกมีความเห็นแย้งอยู่ในใจว่า ถ้าเป็นคุณค่าทางด้านจิตใจแล้ว ทำไมเราไม่ใช้กระแสจิตแรงอธิษฐานช่วยเล่า ในเมื่อป๋ายังมีภาระกิจเกี่ยวกับงานทำบุญเลี้ยงพระ 500 องค์ ครั้งที่ 18 ณ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ในวันอาทิตย์ที่ 19 ตุลาคม นี้ ลูก ๆ ทั้งหมดจึงพร้อมใจกันไปอธิษฐานต่อเบื้องหน้าศพหลวงพ่อวัดปากน้ำ ขอบารมีหลวงพ่อเป็นที่พึ่ง หากชีวิตป๋ายังไม่ถึงอายุขัย ก็ขอได้โปรดต่ออายุป๋าให้ได้มีโอกาสประกอบภาระกิจที่ค้างอยู่ให้เสร็จด้วย ลูกเองก็ไม่ได้หวังอะไรมากจากคำอธิษฐานนัก แต่ก็เป็นสิ่งเดียวที่จะปลอบประโลมใจคุณแม่ได้ในยามนี้ ลูกกลับมาโรงพยาบาลอีกครั้งหนึ่ง ด้วยความหวังลมๆแล้งๆว่า จะมีข่าวการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นเกี่ยวกับอาการของป๋า ลูกใจหายมาก เมื่อเข้าไปเยี่ยมป๋าใกล้ ๆ นัยน์ตาป๋าครึ่งหลับครึ่งตื่น เหม่อลอย และมีสีซูบเหลือเกิน ลูกเอามือจับแขนป๋าที่มีสายยางเสียบอยู่ มองหน้าป๋าด้วยความสลดหดหู่ใจ และด้วยความคิดที่สับสน

อังคารที่ 16 กันยายน เย็นวันนี้ พี่ชาย พี่สาว ตลอดจนสะใภ้ และเขย ซึ่งเป็นหลานน้า หลานอาของป๋า มาเยี่ยมแน่นขนัดโรงพยาบาล ต่างก็เฝ้าสอบถามอาการของป๋าด้วยสีหน้าวิตก รายงานของแพทย์บอกว่า ป๋ามีโรคประจำตัวเป็นเบาหวานอยู่ก่อนแล้ว ความต้านทานโรคจึงไม่มี โรคแทรกซ้อนเกี่ยวกับตับไต ปอด และหัวใจ ก็ผลัดกันเข้ามาเบียดเบียน ทำให้หัวใจของคนไข้ทำงานอ่อนลงทุกที ยิ่งฟังก็ยิ่งเศร้า ยิ่งเศร้าก็ยิ่งสับสนจนทำอะไรไม่ถูก คุณแม่ก็พูดเตือนอยู่อย่างเดียวว่า แม่ทำอะไรไม่ได้ แม่แย่ ลูก ๆ ต้องช่วยนะ ลูกได้ยินแล้ว มีความรู้สึกเหมือนแบกโลกทั้งโลกไว้ โธ่ คุณแม่ครับ ขนาดคุณแม่ได้ชื่อว่าบำเพ็ญจิตมาอย่างดีแล้ว ยังยอมให้ความอ่อนแอมาครอบงำได้ ส่วนจะหาอะไรกับลูกคนนี้เล่า ก็ปุถุชนคนธรรมดา จะมีกะจิตกะใจรับได้ยังไงไหวครับ ไหนจะเรื่องงานในหน้าที่อาชีพของลูก ไหนจะเรื่องการป่วยไข้ของป๋าซึ่งมีอาการเพียบทรุดหนักลงเรื่อย ๆ ลูกทำอะไรไม่ถูกแล้ว เพื่อนของลูกซึ่งมีฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาได้เตือนให้ลูกตระหนักถึงภาระกิจในหน้าที่การงานที่บริษัทมอบหมายให้ พยายามแยกให้ออกระหว่างเรื่องงานและเรื่องของป๋า เขาเองก็ยอมรับว่าพูดนั้นง่าย แต่ทำคงจะยาก เพื่อนร่วมงานอีกคนหนึ่ง ซึ่งทราบข่าวการป่วยของป๋าก็ได้ปลอบโยนให้กำลังใจลูก และให้ความเห็นว่า ลูกมีพ่อคนเดียว ถ้าพ่อเป็นอะไรไป ต้องเอาเรื่องนี้ก่อนเรื่องอื่น ๆ วางหมด โธ่ เพียงแต่เพื่อนที่รู้จักลูกอย่างดีก็ยังให้ความเห็นขัดแย้งกันเลย ลูกไม่รู้จะไปปรึกษาใครได้ เพราะเป็นเรื่องเฉพาะตัว ที่ลูกจะต้องควบคุมสถานะการณ์ ตัดสินใจด้วยตนเองให้ได้ เมื่อลูกคิดได้เช่นนี้แล้ว จึงกุมสติมั่น รับปากกับคุณแม่ว่า จะรับผิดชอบดำเนินการทุกสิ่งทุกอย่างตามที่ป๋าประสงค์ คุณแม่ดีใจมาก บอกว่าแค่นี้ แม่ก็เบาใจแล้ว เหมือนกับยกภูเขาออกจากอก เย็นวันนี้ ท่านเจ้าคุณใหญ่ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้แวะมาเยี่ยมป๋า ในห้องไอซียู

พุธที่ 17 กันยายน ได้รับโทรศัพท์จากเสาวณีย์ด้วยเสียงระล่ำระลักว่า หมอจะให้ยาป๋าแล้ว เพราะร่างกายไม่ยอมรับ แต่ก็ยังคงสายออกซิเยนไว้ ลูกตัดสินใจในเวลานั้นทันที ถ้าไม่ทำอย่างหนึ่งอย่างใด ก็จะเสียการ เมื่อตั้งสติให้มั่นแล้ว ก็ติดต่อกับวัดหลับพลาไชย ตามความต้องการของป๋าที่สั่งกับคุณแม่ไว้ รวมทั้งพิธีการศพต่าง ๆ ขณะที่คิดทำเรื่องนี้อยู่ในใจคนเดียว ก็อดตะขิดตะขวงอยู่ในใจไม่ได้ว่า นี่ป๋าของลูกยังไม่ตายนะ ลูกกลับมาเยี่ยมป๋าในตอนบ่าย พบน้องชจรศักดิ์และเสาวณีย์ กำลังจัดเตรียมเสื้อผ้าที่จะใช้แต่งตัวป๋า เข้าไปพบป๋าเอามือจับแขนป๋า ดูหน้าป๋าใกล้ ๆ ก็ไม่เห็นมีอะไรผิดสังเกตุ ป๋ามีอาการสงบมาก น้องชจรศักดิ์ยังดูยู่ว่าดูเส้นกราฟ การเต้นของหัวใจรู้สึกว่าดีขึ้น ลูกกลับมาทำธุระของลูกต่อในเมืองประมาณเวลา 17.00 น. ก็ได้รับโทรศัพท์จากอรพินท์ว่าป๋าสิ้นใจแล้ว และระล่ำระลักว่า ขอให้ไปเร็ว ๆ ทำอะไรไม่ถูกแล้ว จะต้องโกนหนวดป๋าหรือป๋าหรือไม่ ฟังดูโกลาหล ลูกได้ตั้งสติไว้แล้วว่า จะทำอะไรก่อนหลัง จึงไม่ได้ตื่นตระหนก เมื่อได้รับแจ้งอาการสิ้นบุญของป๋า ได้โทรศัพท์กำกับน้องเกี่ยวกับขอใบมรณบัตร และแจ้งวัดให้นำรถไปรับศพจากโรงพยาบาลทันที เพราะคุณแม่ไม่อยากให้ศพค้างคืนที่โรงพยาบาล น้อง ๆ ก็ได้จัดการเรียบร้อย เอาศพออกจากโรงพยาบาลทันก่อนหกโมงเย็น ก่อนที่รถของทางวัดจะไปรับทัน ในที่สุดก็สามารถจัดตั้งศพป๋าในที่ ๆ ป๋าต้องการได้โดยเรียบร้อยในเย็นวันนั้น

ลูกโล่งใจอย่างที่สุด ที่สามารถปลดความหนักอกหนักใจนี้จากหัวอกคุณแม่ได้ น้อง ๆ ทุกคนช่วยกันอย่างกระฉับกระเฉง ที่คิดว่าจะหนักใจ ก็ไม่หนักใจเลย เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลและทางวัด ให้ความช่วยเหลือดีมาก ไม่มีอะไรสดุดเลยแม้แต่น้อย แม้กระทั่งการจากไปของป๋า ซึ่งลูกเฝ้าติดตามอย่างใกล้ชิด ป๋าก็จากไปด้วยอาการอันสงบ ไม่มีร่องรอยของความทุรนทุรายใด ๆ เลย เปรียบประดุจกับเทียนไขที่หมดเชื้อค่อย ๆ หรี่ดับลงไปเอง เมื่อ ประมวลเหตุการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลา 5 วันเต็ม รวมทั้งวันสุดท้ายที่ป๋าจากไป ในวันที่ 17 กันยายน ลูกตรวจดูปฏิทินแล้วเป็นวันธรรมสวนะตรงกับวันขึ้น 8 ค่ำ เดือน 10 ปีวอก ลูกจึงมีความเชื่อมั่นอย่างเข้าข้างตนเองว่า ป๋าที่เคารพของลูก จะต้องไปดี ไปสู่สุคติ ลูกกราบขอให้ดวงวิญญานของป๋าจงรับทราบไว้ด้วยว่า ไม่มีสิ่งไรที่คุณป๋าจะต้องห่วงหลังอีกต่อไปแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง งาน-เลี้ยงพระ 500 องค์ ที่มีสมเด็จพระสังฆราชเป็นประธาน ซึ่งป๋าได้เคยเป็นเจ้าภาพจัดขึ้น ณ วัดปากน้ำภาษีเจริญ ติดต่อกันมาถึง 17 ปีแล้ว ลูก ๆ จะรับเป็นธุระสืบทอดเจตนารมณ์นี้ต่อไป ขอให้บุญกุศลที่ป๋าได้สั่งสมมาโดยตลอด และด้วยแรงกตัญญูของลูก ๆ จงดลบันดาลให้ป๋าที่รักและเคารพของลูก จงเสวยสุขอยู่ในสัมปรายภพด้วย เทอญ

จากลูกของป๋า

บ้านพรอมรินทร์

18 กันยายน 2523

งานทำบุญเลี้ยงพระ ๕๐๐ องค์

ณ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

โดยองค์สมเด็จพระสังฆราช อริยวงศาคตญาณ เป็นองค์ประธานฝ่ายสงฆ์

ข้าพเจ้าเห็นว่าการดำเนินชีวิตที่จะทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ไปได้นั้น ต้องอาศัยการบำเพ็ญทาน เป็นบันไดชั้นต้น ธรรมดาคนเราเมื่อท้องอิ่มแล้ว จึงจะรักษาศีล ฟังธรรม ปฏิบัติธรรม เพื่อให้เกิดศีล สมาธิ ปัญญา จนถึงความหลุดพ้นจากทุกข์ได้ เมื่อท้องหิวย่อมเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติทันที เพราะฉะนั้นจึงขอเชิญญาติมิตรและชาวพุทธทั้งหลายมาร่วมกันในทนาถวายทาน ฝึกหัดให้เคยชิน เพื่อเป็นการสนับสนุนบำรุงพระพุทธศาสนาสืบต่อ ๆ ไป การถวายทานโดยตั้งเป็นมูลนิธิเพื่อเอาดอกผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นเป็นกองทุนสำหรับเลี้ยงพระต่อไปไม่ขาดสาย เปรียบเสมือนว่าเราได้ฝังขุมทรัพย์เอาไว้ในพระพุทธศาสนา แม้ตัวเราจะตายไปแต่ทุนที่ตั้งไว้ยังมีอยู่ เท่ากับว่าเราได้ถวายนิจทาน พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญนิจทาน การบำเพ็ญบุญทำทานย่อมได้รับผลเป็นสุขฝ่ายเดียว ทำบ่อย ๆ เก็บเล็กผสมน้อยนาน ๆ เข้าก็ค่อย ๆ มากขึ้นเอง

ผลของการบำเพ็ญทาน ย่อมทำให้หลุดพ้นจากความยากจน เป็นคนดีมีทรัพย์มีเพื่อน ผู้ที่เข้ามาร่วมในงานทำบุญเลี้ยงพระนี้ เท่ากับว่าเราเป็นญาติพี่น้องกันในทางพระพุทธศาสนา ขอให้ท่านทั้งหลายจงตั้งจิตอธิษฐานรับเอาผลบุญอันนี้ช่วยอำนวยให้ปราศจากทุกข์ภัยทั้งปวง มีแต่ความสุขกายสบายใจ และขอให้ท่านทั้งหลายได้มาร่วมงานกันเช่นนี้อีกทุก ๆ ปี ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ทุก ๆ คนย่อมได้บุญทั่วถึงกันทั้งนั้น จะมากน้อยตามศรัทธาของตนเองที่ได้ปลูกไว้

เมื่อเสร็จจากการเลี้ยงพระเพลแล้ว ขอเชิญทุก ๆ ท่านมารวมกันรับประทานอาหารที่ศาลาหอฉัน เพื่อความสามัคคีพร้อมเพรียงอย่างเป็นกันเอง ที่ได้มาทำบุญร่วมกันในวันนี้ การเข้าวัดได้ทำบุญศึกษาพระพุทธศาสนาเป็นอัศจรรย์จริง ๆ เพราะช่วยให้เราพ้นจากความทุกข์ได้ในปัจจุบันชาติ ไม่ต้องไปรอคอย ตายแล้วเกิดใหม่ เป็นชาติหน้า เป็นความเชื่อที่งมงายไร้สาระ จงทำตนให้เป็นที่พึ่งของตน จึงนับว่าเป็นลาภอันประเสริฐ

ข้าพเจ้าได้เชิญชวนท่านทั้งหลาย มาร่วมกันทำบุญครั้งนี้ เท่ากับว่าเป็นสะพานที่ได้เชื่อมให้ท่านเข้าวัด เพื่อศึกษาหาความดับทุกข์และพ้นทุกข์ -ซึ่งต้องอาศัยการบำเพ็ญทานเป็นบันไดชั้นต้น มิฉะนั้นแล้วจะก้าวไปไม่ถึงความดับทุกข์เลย เพราะท้องมันหิว เมื่อท้องอิ่มแล้วจึงฟังธรรมรู้เรื่อง คนเรามีทุกข์อะไรต่ออะไรทำให้วุ่นวายกันไปทั้งโลก ก็เพราะความอยากตัวเดียวเป็นต้นเหตุ ยิ่งอยากในสิ่งที่เกินขอบเขตด้วยแล้วย่อมนำทุกข์มาให้ เพราะฉะนั้นเราจึงต้องศึกษาหาความรู้ทำความเข้าใจว่าอะไรเป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ และอะไรเป็นเหตุทำให้ดับทุกข์ได้ บางคนคิดว่ามั่งมีแล้วทำให้หายทุกข์ ความทุกข์ของคนเราย่อมไม่จบสิ้น มีมากย่อมทุกข์มาก ถ้าท่านสนใจในอริยะทรัพย์ ๗ ประการ ทรัพย์ชนิดนี้นับว่าเป็นทรัพย์อันประเสริฐอัศจรรย์จริง ๆ ใช้ได้ทั้งในชาตินี้และชาติหน้า ในพระพุทธศาสนา (ภาษาจีนเรียกว่า ชิดเชี่ยใช้) การเลี้ยงพระนี้ได้จัดทำติดต่อกันมาทุก ๆ ปี ปีนี้นับเป็นครั้งที่ ๑๑ และจะดำเนินการต่อ ๆ ไปไม่เลิก

เราจะทำบุญก่อนวันตาย จะให้กิเลสหมดไปเสียก่อนตัวตาย เมื่อตัวตายจริงก็ไม่วุ่นวาย เพื่อความดับสนิท

นรกในแดนเขมร

ถอดความโดย อดุล อุทัยชัน
จากหนังสือ Reader's Digest ฉบับเดือน ก.พ. ๒๕๒๐
เรื่อง Murder of a Gentle Land

เรื่องราวที่จะเล่าสู่กันฟังต่อไปนี้ ถือเป็นเรื่องสั่นสะเทือนอารมณ์มากที่สุดเรื่องหนึ่ง เท่าที่เคยปรากฏในประวัติการณ์ของโลก ถือเป็นกาพยุคที่ประชาชนชาวเขมรต้องประสพกับภัยพิบัติจากเพื่อนชาวเขมรด้วยกันเอง นับตั้งแต่ลัทธิคอมมิวนิสต์ได้ประกาศชัยชำนะเหนือดินแดนแห่งนี้เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๑๘ ความปราศจากเมตตาและไร้มนุษยธรรมของเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเอง ได้แปรสภาพบ้านเมืองที่เคยคึกคักด้วยผู้คน เป็นเมืองร้างปราศจากสิ่งมีชีวิต ไร่นาป่าเขากลายสภาพเป็นสุสานของศพไม่มีญาติที่ถูกทอดทิ้งตากแดดตากฝนเป็นที่น่าอเนจอนาถใจยิ่ง เราไม่หาญพอที่จะระบุจำนวนคนบริสุทธิ์ที่ถูกฆ่าเยี่ยงสัตว์ป่าได้ เพราะเป็นจำนวนที่ฟังแล้วน่าใจหายมากมหาฆาตกรรมที่เกิดขึ้นในเขตอิทธิพลของคอมมิวนิสต์ครั้งนี้เป็นเรื่องธรรมดาที่คอมมิวนิสต์จะต้องปกปิด ไม่มีการประท้วงหรือต่อต้านใด ๆ จากญาติมิตรของผู้เสียชีวิต ชาวโลกไม่มีโอกาสทราบระแคะระคายเลยแม้แต่น้อยเกี่ยวกับมหาฆาตกรรมอันโหดเหี้ยมครั้งนี้ แต่ถึงจะพยายามปิดบังกันแค่ไหนก็ตาม ความลับย่อมไม่มีในโลกและนี่เป็นครั้งแรก ที่ข่าวระทึกขวัญตลอดจนเบื้องหลังของความอำมะหิตที่มนุษย์ได้รู้จัก ก็ได้ถูกจารึกไว้เป็นหนังสือและเปิดเผยให้ชาวโลกได้ทราบไว้เป็นรอยด่างแห่งประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ

เช้าตรู่วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๑๘ สันติภาพได้กลับคืนสู่กัมพูชประเทศอีกวาระหนึ่ง ภายหลังจากการกรำศึกกลางเมืองอยู่เป็นเวลานานถึง ๕ ปี รัฐบาลของนายพลลอนนอล ก็ถึงกาลอวสาน กองทัพแห่งชาติแตกกระจายรวมกันไม่ติด และเอกอัครราชทูตอเมริกันคนสุดท้ายก็ต้องระเห็จหนีอย่างจวนเจียนเต็มที เพียงเท่านั้นนครหลวงพนมเปญและประชาชนที่อาศัยอยู่อีก ๓ ล้านคน ก็กลายสภาพเหมือนคนไข้หนักรอความตาย พร้อมที่จะยอมจำนนต่อทหารคอมมิวนิสต์ ซึ่งกำลังรายล้อมเข้ามาด้วยความลำพองใจเยี่ยงผู้พิชิตศึก

กองทหารคอมมิวนิสต์หน่วยแรกที่รุกเข้ามาในกรุงพนมเปญ ประกอบด้วยทหารวัยรุ่นประมาณ ๑๐ ถึง ๑๒ คน ในชุดแต่งกายสีดำ เสื้อกระบอก กางเกงจีนแบบชาวนา ก็ได้ปรากฏตัวขึ้นในกรุงพนมเปญเมื่อเวลา ๗ โมงเช้า ฝูงชนต่าง ๆ ก็รุมล้อมเข้ามาต้อนรับ โห่ร้องและตบมือแสดงความยินดีต่อผู้มีชัย ลูกเล็กเด็กแดงต่าง ๆ วิ่งถาโถมเข้ามาอย่างลิงโลดใจพร้อมกับตะโกนว่า สงครามได้ยุติลงแล้ว ผู้ใหญ่ก็ผสมโรงว่า สันติภาพได้กลับคืนมาแล้วด้วยความปรีดาปราโมทย์เป็นที่สุด พวกเขาเข้าใจว่าต่อไปนี้คงไม่ต้องหนีหัวซุกหัวซุนคอยหลบกระสุนปืนกันอีกแล้ว สตรีสาวโปรยข้าวตอกดอกไม้ต้อนรับผู้กำชัย และต่างจับคู่เริงระบำ และร้องเพลงตามถนนอย่างเบิกบานใจ

ในบรรยากาศแห่งความยินดีปรีดาต่อสันติภาพที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ประชาชนบางส่วนไม่รู้สึกยินดี

ต่อชัยชนะของพวกคอมมิวนิสต์เลย เขาเหล่านั้นเคยมีประสพการณ์และเข็ดขยาดต่อการกระทำของทหารคอมมิวนิสต์ที่ได้ใช้อำนาจกดขี่ประชาชนในเขตอิทธิพลของตน จนกระทั่งคนเหล่านั้นจำต้องหลบหนีเข้ามาอยู่ในเมืองเพื่อให้ห่างพ้นจากอำนาจกดขี่เหล่านั้น ในระยะเริ่มต้นของสงครามกลางเมืองเมื่อปี ๒๕๑๓ ประชาขนชาวกัมพูชาซึ่งมีอยู่ประมาณ ๗ ล้านคน มีเพียง ๑ ล้านคนเท่านั้นที่อาศัยอยู่ในเมือง แต่เมื่อต้นปี ๒๕๑๘ มีผู้คนอพยพเข้ามาอยู่ในเมืองถึง ๔ ล้านคน เพื่อหนีภัยคุกคามจากเขมรแดง

อำนาจของรัฐบาลนายพลลอนนอล ก็มิใช่ว่าจะครอบคลุมปกครองอาณาประชาราษฎร์ได้ทั่วถึง เป็นที่ประจักษ์ชัดว่า รัฐบาลชุดนี้เป็นรัฐบาลที่ขาดสมรรถภาพ และมีการเบียดบังฉ้อราษฎร์บังหลวง สงครามที่ฆ่ากันเองในระหว่างเครือญาติที่เกิดขึ้นในประเทศเขมรนี้ ทำให้สูญเสียชีวิตพลเมืองไปกว่า ๖ แสนคน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพลเรือน ก่อนปีกลียุค ๒๕๑๓ ชาวนาเขมรสามารถปลูกข้าวและได้ผลิตผลเหลือกินเหลือใช้ การทำป่าไม้ การเลี้ยงสัตว์ และเลี้ยงเป็ดไก่ มีดกดื่น แต่แล้วสงครามมหาอุบาทว์ ก็ได้ทำลายล้างความอยู่ดีกินดีเหล่านี้จนสิ้นทราก มีแต่ชนบทที่อับเฉาเหี่ยวแห้ง

ประชาชนทั่ว ๆ ไปต่างคิดกันว่า บรรดาเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ในคณะรัฐบาลของนายพลลอนนอลนั่นแหละเป็นเป้าหมายที่จะถูกลงโทษ หรืออาจถูกประหารชีวิตจากพวกทหารเขมรแดงก็ได้ ในฐานะเป็นฝ่ายตรงข้ามผู้แพ้ศึกกลางเมือง แต่สำหรับประชาชนคนเดินถนนทั่ว ๆ ไปแล้ว เชื่อว่ากลุ่มคอมมิวนิสต์คงจะมีเหตุผลไม่ถึงกับจับมาฆ่าแกงเป็นผักปลา เพราะอย่างน้อยที่สุด คนเหล่านี้ก็ถือเป็นเพื่อนร่วมชาติมาตุภูมิเดียวกัน ซึ่งคติของชาวพุทธก็ได้รับการพร่ำสอนอยู่เสมอให้มีขันติธรรมและมีเมตตาธรรมต่อกัน

อึ้งซกจู นักศึกษาหนุ่มวัย ๒๓ ปี ได้ทบทวนความทรงจำของตนเมื่อเข้าสู่วันที่คอมมิวนิสต์ยาตราทัพเข้าสู่กรุงพนมเปญ เขายอมรับว่าได้มีส่วนในการตะโกนโห่ร้อง ยินดีกับชัยชนะ แต่การโห่ร้องนั้นมิได้หมายความว่าเขาจะนิยมยินดีกับพวกเขมรแดงก็หาไม่ เพียงแต่การที่รัฐบาลของนายพลลอนนอลล้มไปได้ก็เป็นการดี และควรแก่การยินดีด้วยเหมือนกัน หลังจากที่ต้องทนทุกข์อยู่ในภาวะของสงครามมาเป็นเวลานาน จะได้ประโยชน์อะไรเพิ่มขึ้นมาถ้าเขมรแดงจะฆ่าประชาชนตาดำ ๆ อีก

อย่างไรก็ดี ผลแห่งชัยชนะของกลุ่มคอมมิวนิสต์ ก็มีเมฆหมอกแห่งความยุ่งยาก ขาดระเบียบวินัยเข้ามาแทรกในทันที เพราะถึงแม้ว่าคณะผู้มีอำนาจของเขมรแดง จะได้กำชับห้ามประชาชนและทหารรัฐบาล ถือแย่งเอาทรัพย์สินของประชาชนคนอื่นมาครอบครองก็ตาม หากผู้ใดฝ่าฝืนจะถูกสั่งประหารทันที แต่คำสั่งนั้นมิได้ใช้บังคับกับทหารเขมรแดงของตน ดังนั้นด้วยความฮึกเหิมลำพองใจของผู้พิชิตทหารเขมรแดงจึงออกตระเวณไปทั่วย่านธุรกิจการค้า และถือโอกาสฉกฉวยเอาสิ่งของมีค่ามาเป็นของตน โดยใช้อาวุธปืนยิงเปิดกุญแจตู้เซฟ บ้างก็ใช้เชือกผูกกับรถจี๊ปลากไปทิ้งในบราวกับนักเลงปืนตะวันตกปล้นธนาคารในท้องถิ่น

ในราว ๘.๓๐ น. ทหารเขมรแดงก็สามารถจัดตั้งหน่วยจัดระเบียบจราจรขึ้น เริ่มทำการยึดรถยนต์ รถมอเตอร์ไซค์ และจักรยานที่สัญจรผ่านมา ในการยึดนี้ ทหารเขมรแดงก็คิดศัพท์ใหม่ขึ้นเรียกเป็นภาษาเขมรว่า "อังกาลู" ซึ่งมีความหมายว่าเป็น สภาผู้มีอำนาจสูงสุดในการบัญชาการปกครองประเทศ

ด้วยการใช้ปืนข่มขู่ประชาชนและล้อมตัวอย่างยียวน ทหารเขมรแดงขอร้องแกมบังคับราษฎรให้สภาอังกาลูยืมทรัพย์สินเหล่านี้เพื่อนำไปใช้ในราชการ ทหารเขมรแดงบางรายก็สั่งให้ราษฎรขับรถไปส่งตนที่นั่นที่นี่แล้วแต่จะชอบโดยอ้างสภาอังกาลู

ประชาชนส่วนใหญ่ในกรุงพนมเปญไม่เคยได้ยินหรือได้รู้จักสภาอังกาลูนี้มาก่อน แต่จากการสังเกตที่ทหารเขมรแดง มักจะแสดงความหวาดเกรงและความเคารพโดยเคร่งครัด เมื่อได้ยินคำสั่งที่อ้างถึงสภาชื่อดังว่านี้ และแล้วในไม่ช้า อุบัติการของการฆ่าอย่างไม่มีเหตุผลก็ได้เริ่มเปิดฉากขึ้น จากคำบอกเล่าของชาชัม นักเรียนวัยรุ่นของไฮสกูลแห่งหนึ่ง เวลาเข้าประมาณ ๘.๑๕ น. ทหารเขมรแดงได้ฆ่าเพื่อนบ้านของเราคนหนึ่งชื่อ นายคิม อายุประมาณ ๔๒ ปี เข้ารับใช้ชาติเป็นทหารบกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๔ จนบาดเจ็บเหลือขาข้างเดียว เขากลายเป็นศพแรกเพื่อสังเวยสันติภาพที่มีอายุเพียง ๑ ชั่วโมง

ในระยะเวลาเดียวกัน บรรดาทหารของรัฐบาลเก่าและข้าราชการพลเรือนประมาณ ๒๐ นาย ก็ได้เดินออกมาจากตึกที่ทำการของราชการ เพื่อออกมาคอยต้อนรับทหารเขมรแดง และแล้วโดยไม่มีการเตือนหรือคำชี้แจงใด ๆ จากทหารคอมมิวนิสต์ ปืนกลในมือก็สาดกระสุนเข้าใส่ทหารและข้าราชการที่ออกมายืนต้อนรับอยู่นั้นดับขีพลงทันที ในสถานที่ใกล้เคียงกันหน้าที่ทำการกระทรวงแถลงข่าวทหารเขมรแดงกำลังรุมล้อมชายไม่ปรากฏนามคนหนึ่งอยู่ มีว่าแสดงการขัดขืน หรือใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสมกับทหารเขมรแดง ผลลัพท์ที่ชายคนนั้นได้รับคือถูกเตะถีบ และแทงด้วยหอกปลายปืนอย่างไร้ความปราณีต่อหน้าฝูงชนจำนวนมาก ซึ่งเฝ้าดูชายคนนั้นตายช้า ๆ เพราะทนพิษบาดแผลไม่ไหว

ประวัติการสงครามที่พอจะทราบได้ในศตวรรษที่ผ่านมา เกือบจะเป็นเรื่องปกติมากที่ทหารหน่วยแรกเมื่อเข้ายึดเมืองได้ จะต้องกระทำการเช่นเดียวกับทหารเขมรแดงเพื่อเข้ายึดกรุงพนมเปญ การฆ่า การฉกฉวยทรัพย์ จึงเป็นความคะนองของทหารเขมรแดงแต่ละคนในฐานะเป็นผู้พิชิตศึก มากกว่าที่จะเป็นนโยบาย หรือคำสั่งของสภาอังกาลูจริง ๆ แต่ถ้าหากเราได้พิจารณาถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสายวันนั้น ช่วงระหว่าง ๙ ถึง ๑๐ น. แล้ว เป็นที่ประจักษ์ชัดโดยไม่มีข้อโต้แย้งเลยว่า สภาอังกาลู ได้วางแผนและเตรียมการมหาฆาตกรรมไว้ล่วงหน้าเป็นอย่างดีแล้ว ซึ่งประวัติศาสตร์ของมนุษยโลกยุคใด ๆ ก็เทียบไม่ได้กับสิ่งที่เกิดขึ้นในดินแดนกัมพูชประเทศซึ่งเราจะได้ทราบเป็นลำดับต่อไป

<u>ตาราวานแห่งความทุกข์ระทม</u>

ประมาณ ๙ โมงเช้าวันนั้น ณ คลีนิคส่วนตัวตรงข้ามโรงพยาบาลทหารในกรุงพนมเปญ ดร. แวนเอย์ กำลังชำระบาดแผลให้ทหารรัฐบาลยศนายพันเอกคนหนึ่ง ซึ่งบาดเจ็บจากการถูกสะเก็ดระเบิด เมื่อทหารเขมรแดงโหมยิงเข้าในเมืองเป็นท่าสุดท้าย ก่อนยาตราทัพเข้ามายึดนครหลวง ดร.แวนเอย์ได้เล่าว่า ตัวคุณหมอเองกำลังทำแผลค้างอยู่ในห้องผ่าตัด ขณะที่ทหารเขมรแดงสั่งให้ทุกคนออกมาจากตัวอาคารทันที คุณหมอได้เดินเข้าไปชี้แจงกับกลุ่มทหารเขมรแดง ซึ่งมีประมาณ ๒๐ นาย ซึ่งกำลังเป็นวัยรุ่นทหารเขมรแดงเหล่านั้นไม่แสดงอาการสนใจใยดีเลย เพียงแต่ย้ำคำสั่งให้ประชาชนออกมาอยู่ข้างนอกซ้ำแล้วซ้ำเล่า ด้วยอาการที่พยองและยะโสมาก

"คนเหล่านี้เจ็บหนักครับท่าน เขาไม่สามารถจะลุก หรือเคลื่อนไหวได้ ขอความกรุณาเถิดครับ"

ดร. แวนเฮย์ ขอร้องอย่างดินอบดิเทา

"ทุกคนต้องออกมา ไม่มีข้อยกเว้นใด ๆ ทั้งสิ้น เมืองนี้จะต้องถูกกวาดให้เรียบ"

เสียงปืนยิงขู่ดังขึ้นในอากาศ สลับกับเสียงที่ประกาศผ่านเครื่องขยาย เสียงทุบประตู โครมครามพร้อมกับเสียงกรรโชกอย่างไว้อำนาจ หรือไม่ก็เป็นเสียงที่หวานแกมเย้ยหยัน ประกาศให้ประชาชนทุกคนในกรุงพนมเปญได้ทราบว่า กองทัพเขมรแดงกระทำการในนามของสภาอังกาลู ขอสั่งให้ชาย หญิง และเด็กทุกคน โดยไม่คำนึงถึงวัย อาชีพ และสังขาร จะต้องออกไปจากกรุงพนมเปญโดยพลัน มีประชาชนถามว่าทำไมต้องทำอย่างนั้น ทหารเขมรแดงก็ตอบส่งเดชไปต่าง ๆ บ้างก็ว่า ทหารอเมริกันกำลังจะมาทิ้งบอมบ์ บ้างก็ว่า เป็นคำสั่งของสภาอังกาลู แต่คำตอบที่ประมวลดูแล้วน่าจะมีเหตุผลมากที่สุด ก็คือคำตอบที่ให้กับบาทหลวงคาธอลิค โดยสหายอังกา คนหนึ่ง "ต่อแต่นี้ไป ถ้าหากราษฎรคนไหนหิว เขาจะต้องไปทำงานกลางแจ้งในไร่นา ชีวิตในเมืองเปรียบเหมือนผีร้าย ความสะดวกสบายในเมืองที่มีธุรกิจการค้าเป็นที่ซ่องสุมความเลวร้ายของการฉ้อราษฎร์บังหลวง ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องละทิ้งอารยธรรมในเมืองกลับไปอยู่ป่าเขากัน"

นับเป็นปฏิบัติการที่น่าสะพึงกลัวทีเดียว ทหารเขมรแดงได้สั่งอพยพราษฎรโดยพุ่งความสนใจไปยังพวกที่ป่วย และบาดเจ็บเป็นกลุ่มแรก กองทหารได้กรูเข้าไปในโรงพยาบาลแพร่เขตมีเลีย ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่เก่าแก่ที่สุด และใหญ่ที่สุดในกรุงพนมเปญ ทหารเขมรแดงได้ออกคำสั่งกับทุกคนที่อยู่ในโรงพยาบาลโดยไม่คำนึงว่า จะเป็นแพทย์ พยาบาล หรือคนเจ็บ ให้ทุกคนออกไปจากโรงพยาบาลนี้ให้หมดสิ้นโดยพลัน ไม่แยแสว่าจะเป็นคนไข้เจ็บหนักนอนแบบอยู่กับเตียง หรือเป็นคนไข้ที่กำลังฟักฟื้น หรือเป็นคนเจ็บที่กำลังจะตาย

นับเป็นภาพที่น่าสลดหดหู่ใจอย่างยิ่ง ชาย หญิง และเด็ก นับร้อย ในชุดนอนของโรงพยาบาล เดินกระเย้อกระแหย่งไปตามสภาพสังขารของแต่ละคน พยุงกันไปอย่างทุลักทุเลบนท้องถนน ซึ่งมีแสงแดดแผดกล้ายามเที่ยงวันส่งประกายความร้อนสูงถึง ๑๐๐ องศาฟาเรนไฮต์ ญาติมิตรของคนเจ็บช่วยกันเข็นเตียงคนเจ็บรายที่ไม่อยู่ในวิสัยจะเดินไปเองได้ มือหนึ่งก็ประคองขวดน้ำเกลือ ซึ่งมีน้ำเกลือหยดไหลไปตามสาย ปลายเข็มยังจิ้มคาอยู่ที่เส้นเลือดคนไข้ ชายชราคนหนึ่งกำลังประคองลูกชายวัย ๒๒ ปี ซึ่งหมอเพิ่งตัดขามาหยก ๆ สังเกตได้จากเลือดสด ๆ ที่ไหลออกมาชุ่มผ้าพันแผล หนุ่มผู้บาดเจ็บคนนั้นแสดงสีหน้าที่ต้องต่อสู้กับความเจ็บปวดที่สุดจะทนทานกัดฟันพูดตะโกนแดกดันทหารเขมรแดง ให้ฆ่าตนดีกว่าที่จะลากถูลู่ถูกังไปในสภาพเช่นนี้

ขบวนคนเจ็บตามท้องถนนนั้น ได้มีพยานรู้เห็นนับพัน จอน สเวน ซึ่งเป็นนักหนังสือพิมพ์หนุ่มชาวอังกฤษ ได้ยืนสังเกตการอยู่ในบริเวณสถานทูตฝรั่งเศส บรรยายภาพที่เขาเห็นลงในสมุดไดอารี่ส่วนตัวของเขาอย่างละเอียดดังนี้

"ทหารเขมรแดงเอาปืนกระทุ้งไล่ต้อนคนเจ็บราวกับเป็นเศษขยะบนท้องถนน คนเจ็บทั้งชายและหญิง ซึ่งยังมีผ้าพันแผลพันอยู่ เดินกระโผลกกระเผลกล้มลุกคลุกคลานผ่านหน้าสถานทูตไป ผู้หญิงตัว

เล็ก ๆ ซึ่งเป็นภรรยาของทหารบาดเจ็บกำลังเข็นเตียงพยาบาลที่สามีของตนนอนเจ็บอยู่อย่างทุลักทุเล ในระยะ ๕ ปีของสงคราม นี่เป็นกองคาราวานแห่งความทุกข์ระทมที่ใหญ่ที่สุดเท่าที่เขาเคยพบมาในชีวิต ทหารเขมรแดงย่อมรู้อยู่แก่ใจดีว่า คนเจ็บทั้ง ๒ หมื่นคน ในสภาพที่ได้รับการปฏิบัติอย่างนั้น ยากที่จะมีชีวิตรอดอยู่ได้ ใครที่เห็นการกระทำเยี่ยงนี้ย่อมจะพูดเป็นเสียงเดียวว่า เป็นการกระทำของมนุษย์ใจหินที่อำมะหิตยิ่งกว่าสัตว์ป่าใด ๆ เสียอีก และที่สลดใจมากยิ่งขึ้นไปอีก คือ เป็นการกระทำที่ป่าเถื่อนที่สุดของคนในระหว่างเชื้อชาติมาตุภูมิเดียวกัน"

จากเที่ยงวันในวันเดียวกันนั้นเป็นต้นไป ฝูงชนบนถนนก็ได้เพิ่มจำนวนขึ้นเป็นลำดับ เท่าที่กองทัพเขมรแดงจะสามารถเกณฑ์ผู้คนออกมาจากบ้านที่อยู่อาศัยได้ ถนนบางสายแออัดยัดเยียดไปด้วยผู้คน ซึ่งเคลื่อนไปได้อย่างช้า ๆ ประมาณชั่วโมงละ ๒๐๐ หลา การใช้ยวดยานเป็นสิ่งที่ทำไม่ได้เลยในสภาพเช่นนั้น ผู้คนกำลังเข็นรถยนต์ มอเตอร์ไซค์ จักรยาน รถลาก และยานต่าง ๆ ซึ่งบรรทุกข้าวของจิปาถะ เท่าที่ตนสามารถคว้าเอาได้ในเวลาอันสั้น ข้าวสาร อาหารกระป๋อง หม้อ กะทะ เสื้อผ้า ที่นอนหมอนมุ้ง รายที่ไม่มียานพาหนะใด ๆ จะบรรทุกได้ก็มัดรวมแบกไว้บนหลัง บางรายก็เอาญาติพี่น้องของตนที่ชรา หรือเจ็บหนักขึ้นบ่าขี่คอแทนการแบกของ

<u>ฝันร้ายของราตรีแรกที่เขมรแดงยึดครอง</u>

สกทัน เป็นหญิงสาวสวยในวัย ๒๒ ปี เป็นคนยิ้มง่าย และเป็นกันเองกับทุกคนที่รู้จัก บิดามารดาของเธอเป็นชาวนาที่ยากจนมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเสียมราฐ ถึงจะจนอย่างไรบิดามารดาของเธอก็ยังเห็นคุณค่าของการศึกษา สู้อุตส่าห์ส่งเสียให้ลูกได้เล่าเรียนถึงเภสัชปีที่ ๓ ในมหาวิทยาลัยพนมเปญ สกทัน ก็เหมือนเด็กวัยรุ่นหนุ่มสาวทั่วไป เธอได้มีส่วนโห่ร้องต้อนรับทหารเขมรแดงในตอนเช้าที่ทหารรุกเข้ามาในกรุง แต่เมื่อเธอเห็นการฆ่าที่ป่าเถื่อนและการฉกฉวยทรัพย์โดยทหารเขมรแดงแล้ว เธอก็รู้สึกประหวั่นพรั่นพรึงเลยรีบกลับบ้านมาอยู่พร้อมหน้าพี่น้อง ๓ ครอบครัว ซึ่งมีจำนวน ๓๑ คน เกี่ยวดองกันเป็นเครือญาติ ในจำนวนนี้ก็มีน้องสาวชื่อ อันนา อายุ ๑๙ ปี พี่ชาย ๒ คนชื่อ ดาม อายุ ๒๕ ปี และชื่อ คิม อายุ ๒๓ ปี

ทหารเขมรแดงได้บุกเข้ามาในบ้านที่ สกทัน และพี่น้องอาศัยอยู่ ออกคำสั่งให้ทุกคนอพยพออกไปจากบ้านทันที สกทัน ถามทหารเขมรแดงว่าจะให้พวกเธออพยพไปอยู่ที่ไหนกัน คำตอบก็คือ "ไปให้ไกลที่สุดเท่าที่จะไปได้" "ไปนานแค่ไหน" "นานจนกว่าเขาจะสั่งให้กลับ"

พี่น้องทั้ง ๓ ครอบครัว ได้ออกจากบ้านไปเมื่อตอน ๕ โมงเย็น สกทัน เล่าว่าเธอได้รวบรวมเงินทองที่มีอยู่ไว้ด้วยกัน ทหารเขมรแดงเห็นเข้าก็บอกให้โยนทิ้งเสีย เพราะเงินเหล่านั้นมันจะไม่มีค่าอะไรเลย เธอคงรวบรวมได้เฉพาะของใช้ เช่น ผ้าห่ม มุ้ง และขนมสำหรับเด็ก ๆ

บนถนนที่ครอบครัวของเธอเดินไป คราคร่ำไปด้วยผู้คนทุกวัยและทุกสภาพ หนุ่ม แก่ และคนเจ็บ บางคนเจ็บจนไม่น่าเชื่อว่าเขาจะเดินด้วยตนเองได้ ต่างช่วยกันลาก ช่วยกันจูงไปตามยถากรรม กระแสคลื่นมนุษย์ชาวเขมรผู้มีเคราะห์กรรมเดินไปอย่างเลื่อนลอยโดยไม่รู้จุดหมายปลายทาง พอตกค่ำตะวันคล้อย ชาวเขมรนับแสนที่ย่ำเท้ามาทั้งวัน ก็ล้มตัวลงนอนอย่างระโหยตามบาทวิถีตามถนน แล้วแต่ว่าตนจะหมดแรงที่จุดไหน ก็ล้มตัวลงนอนคลุกกับดินตรงจุดนั้น

วันรุ่งขึ้น ทหารเขมรแดงกลุ่มละ ๔ หรือ ๖ นาย ก็เดินไปเคาะตามประตูบ้านต่าง ๆ ที่ยังไม่ทราบ และในนามของสภาอังกาลู ทหารได้สั่งให้ผู้คนออกมานอกบ้านให้หมด ในตอนสายวันนั้น คนบนถนนก็เพิ่มอีกเป็นแสน ๆ คน บัดนี้ชาวเขมรได้รู้ซึ้งถึงภยันตรายอันใหม่แล้ว นั่นก็คือ ชีวิตของตนขึ้นอยู่กับปลายนิ้วของทหารเขมรแดง สุนัขรับใช้ผู้ซื่อสัตย์ของสภาอังกาลู ซึ่งมีให้เลือกอยู่ ๒ อย่างคือ ออกไปอยู่นอกบ้านร่วมกับคนอื่น หรือตายอย่างทารุณ ตอส โมฮัมเม็ค พนักงานขายเครื่องไฟฟ้า ก็ถูกทหารเขมรแดงสั่งให้ออกนอกบ้าน รวมทั้งครอบครัวของตน ซึ่งประกอบด้วย ภรรยา แม่ และบุตรอีก ๔ คน ในเช้าวันที่ ๑๘ เมษายน ยวดยานยังมีการสัญจรไปมาบ้าง มีรถสามล้อคันหนึ่งวิ่งผ่านหน้าทหารเขมรแดงที่รักษาการอยู่ใกล้เคียง ทหารสั่งให้เลี้ยวกลับ รถสามล้อไม่ทำตาม ปืนกลในมือของทหารก็ลั่นไกปลิดชีพสามล้อทันที ตัวอย่างคล้ายคลึงทำนองนี้ยังมีอีกมาก ชีวิตคนเขมรมีค่าถูกกว่ากระสุนปืนของทหารเขมรแดงมาก ชายคนหนึ่งขับรถคัทสันมาอย่างรวดเร็ว ทหารสั่งให้หยุดโดยสาดกระสุนปืนสังหารคนขับรถ ชายอีกคนหนึ่งกำลังรีบกวดจักรยานเข้าไปในทางที่ทหารห้ามเข้า เพื่อไปรับบุตรภรรยา ด้วยความเป็นห่วง ในเมื่อฝ่าฝืน บำเหน็จที่ชายคนนั้นได้รับก็คือตายด้วยกระสุนปืนยิงเร็วพรุนไปทั้งร่าง

ที่บริเวณใกล้สถานทูตฝรั่งเศส ครูสอนภาษาฝรั่งเศสคนหนึ่งได้รู้เห็นตัวอย่างการกระทำอันป่าเถื่อนของทหารเขมรแดงอีกราย หน่วยลาดตระเวณทหารเขมรแดงชุดหนึ่งได้เดินแถวตัดผ่านขบวนประชาชนที่ถูกต้อนให้ออกมาเดินอยู่บนถนน ทำให้ครอบครัวที่เดินจับกลุ่มมาด้วยกันแตกพลัดจากกลุ่มไป ในท่ามกลางฝูงชนที่แน่นขนัด พ่อแม่จึงบริภาษกองทหารที่ทำให้ลูกเล็ก ๆ ของเขาพลัดหลงไปในฝูงชนและทวงให้ตามลูกของตนคืนมา นายทหารเขมรซึ่งยืนอยู่ใกล้ ๆ เห็นเหตุการณ์เช่นนั้นจึงสาดกระสุนปืนปิดปากสองผัวเมีย ในฐานะที่บังอาจต่อปากต่อคำกับทหารเขมรแดง ไม่ทุกคนไปดอกที่เห็นการฆ่าอย่างป่าเถื่อนทารุณโหดร้ายเช่นนี้ แต่จากวัตถุพยานของศพที่นอนตายอยู่เกลื่อนกลาดในอิริยาบถต่าง ๆ กัน เป็นเครื่องยืนยันได้ดีว่าอะไรเกิดขึ้นก่อนหน้ากับศพเหล่านั้น

และแล้วต่อมาในเวลาไม่ช้านัก เพื่อเพิ่มพูนความทุกข์ยากให้กับราษฎรตาดำ ๆ ซ้ำลงไปอีก ทหารเขมรแดงก็ระเบิดถังน้ำประปาทิ้งเสีย พลเมืองต้องวิ่งหาน้ำแก้กระหายกันตามมีตามเกิดจากห้วยหนองน้ำลำธารเท่าที่จะพบ แม้กระทั่งจากท่อระบายน้ำ ซึ่งทำให้ประชาชนที่ดื่มน้ำชนิดนี้เข้าไปเกิดโรคท้องร่วงอย่างแรง โรคระบาดนี้ก็มีความร้ายกาจพอ ๆ กับความอำมะหิตของสหายจากสภาอังกา โรคท้องร่วงฆ่าคนไม่เลือกหน้าอย่างไร้ความปราณี น่าสงสารเด็กทารกตัวน้อย ๆ ที่ต้องเป็นเหยื่อของโรคท้องร่วงล้มตายอย่างน่าอนาถใจต่อหน้าพ่อแม่ที่สิ้นหวัง

ลีบันเฮา สถาปนิกหนุ่มผู้มีชื่อแห่งกรุงพนมเปญ ได้เล่าถึงเหตุการณ์วันที่เขมรแดงเคลื่อนพลเข้ามาในเมืองว่า เขาได้ย่นเวลาการอยู่ในปารีส และรีบกลับพนมเปญ เพื่อมาคอยต้อนรับ แสดงความยินดีต่อชัยชนะของทหารคอมมิวนิสต์ เขาได้เห็นหญิงท้องแก่ ๒ รายคลอดบุตรบนถนนมณีวงศ์ ท่ามกลางฝูงชนที่ห้อมล้อมอยู่อย่างแน่นขนัดเหมือนดูปาหี่ ที่เขาเห็นชัด ๆ ก็คือ หญิงท้องแก่คนหนึ่ง อยู่ห่างจากบ้านเขาเพียง ๑๕ หลา เท่านั้น กำลังร้องครวญครางอย่างน่าเวทนาขอให้คนช่วย เขาทนดูภาพนั้นไม่ไหว ได้เดินเข้าไปในบ้านเขาเอง ซึ่งถูกทหารเขมรแดงยึดไปแล้ว ขออนุญาตทหารเขมรแดงยอมให้หญิงท้องแก่

ผู้นั้นได้ใช้ห้องว่างเป็นที่พักพิงชั่วครู่เพื่อบรรเทาความเจ็บปวด ทหารเขมรแดงแสดงอาการฉุนสุดขีดแล้วออกไปไล่เขาออกไปราวกับว่าเขาเป็นสัตว์เลื้อยคลานที่น่าเกลียด

เขาเดินแหวกฝูงเด็ก ๆ ที่กำลังห้อมล้อมมุงดูในสิ่งที่ตนไม่เคยพบเห็น และได้ออกปากไล่เด็กให้ออกไปอยู่ห่าง ๆ เสียงเอะอะทำให้นายทหารเขมรแดงคนหนึ่งเหลียวมาเห็นเข้า นายทหารเขมรแดงคนนั้นก็ตวาดใส่ฝูงชน ห้ามชุมนุมกัน และให้รีบสลายตัวไปเสีย ในเมื่อไม่มีใครสนใจเสียงตวาดนายทหารผู้นั้นก็ชักปืนยิงใส่ต้นไม้ ใบไม้ร่วงหล่นลงมาทับถมหญิงที่น่าสงสาร และลูกอ่อนที่เพิ่งคลอดออกมาดูโลกใหม่ ๆ อนาถหนอ ช่างเป็นฝันร้ายที่น่าสยดสยองจริง ๆ

<u>บ้านร้างเมืองโรย</u>

ถนนประธานที่เชื่อมไปสู่ทางหลวงนอกกรุงพนมเปญ คราคร่ำไปด้วยฝูงชนนับแสน ๆ เบียดเสียดเยียดยัดกันถึงขนาดที่ว่า ระยะทางเพียง ๒ ไมล์ครึ่ง ต้องใช้เวลาเดินถึง ๓ วัน ทัชบุนรัต เด็กหนุ่มวัย ๑๘ ปี นักศึกษาสาขาธุรกิจ เล่าประสพการณ์ของเขาดังนี้

อากาศร้อนสุดแสนจะทนทาน คนเป็นจำนวนมากกำลังนอนหายใจแขม่ว ๆ รอความตายอยู่บนพื้นถนน ตลอดสองข้างทางเต็มไปด้วยศพของคนชราในลักษณะอาการทุรนทุรายต่าง ๆ กัน หญิงสาวคนหนึ่งอุ้มบุตรน้อยที่หาชีวิตไม่แล้วในวงแขนด้วยความแหนหวง พร้อมกับร้องไห้กระซิก ๆ หลายศพแสดงว่าถูกยิงตาย ศพเหล่านั้นไม่ใช่ว่าจะเป็นเฉพาะศพทหารรัฐบาลเท่านั้น ผู้หญิงและเด็กถูกยิงด้วยความคะนองมือของทหารเขมรแดงด้วยเหมือนกัน

เอียทาน บรรณารักษ์หนุ่มวัย ๒๗ ปี ซึ่งถูกต้อนออกมาพร้อมกับครอบครัวในเช้าวันที่ ๑๘ นั้น เล่าว่า ชาวเมืองพนมเปญถูกทหารเขมรแดงต้อนไปทางใต้ เรามีสภาพเหมือนปลาถูกอัดอยู่ในกระป๋อง และพวกเขาต้องใช้เวลา ๓ วัน ๓ คืน เดินไปได้เพียง ๒ ไมล์ เท่านั้นจากบ้านที่เขาอาศัย ถึง สะพานมณีวงศ์ ตลอดทางมีแต่เสียงตะโกนสั่งของทหารเขมรแดงให้เดินหน้าไปเรื่อย ๆ

โรซ่าเทวี เด็กสาววัย ๑๔ หลานสาวของสถาปนิก ลีบันเฮา เล่าให้ฟังว่า กว่าเธอจะเดินทางออกไปถึงนอกเมืองได้ เธอต้องใช้เวลาถึง ๗ วัน ซึ่งในยามปกติใช้เวลาเพียง ๓๐ นาทีเท่านั้น และเช่นเดียวกับคำบอกเล่าของคนอื่น ๆ ตลอดสองข้างทางที่ออกนอกกรุงพนมเปญ เธอได้พบศพหลายศพบวมขึ้นอืด ส่งกลิ่นเหม็นคลุ้ง ศพเหล่านี้ตายเพราะกระสุนปืนก็มี ตายเพราะถูกคนเดินเหยียบก็มี ในเวลาปกติภาพอันน่าสลดใจเช่นนี้ เธอจะต้องร้องไห้ แม้กระทั่งคุณแม่ของเธอซึ่งเป็นคนใจอ่อนเหลือเกินก็ยังร้องไม่ออก เพราะคาดไม่ถึงความโหดเหี้ยมทารุณของทหารเขมรแดง นอกจากจะอุทานได้คำเดียวว่า "เวรกรรมอะไรอย่างนี้"

บัดนี้กรุงพนมเปญได้กลายสภาพเป็นเมืองร้างปราศจากสิ่งมีชีวิต นอกจากแร้ง และสุนัขเที่ยวเร่ร่อนแทะกินซากศพ มีทหารเขมรแดงคอยเดินตรวจตราป้องกันไม่ให้คนเข้ามาอยู่อาศัย ต่อมาในวันที่ ๒๓ เมษายน ทหารคอมมิวนิสต์ก็เข้าไปรื้อถอนอพยพผู้คนในเมืองอื่น ๆ อีก โดยเหตุที่เมืองต่าง ๆ เหล่านั้นมีพลเมืองน้อยกว่าในกรุงพนมเปญ ทหารคอมมิวนิสต์จึงสามารถกวาดต้อนผู้คนออกไปจากเมืองได้ภายใน

๒๔ ชั่วโมง ความโกลาหลและความทารุณโหดร้ายต่าง ๆ ที่เกิดกับพลเมืองในนครหลวงพนมเปญ ก็เกิดกับผู้คนในเมืองย่อย ๆ เหล่านี้เช่นเดียวกัน ต่างกันก็แต่จำนวนคนน้อยกว่าเท่านั้นเอง

บนถนน ทางเกวียน และทางหลวง แน่นขนัดไปด้วยผู้คนกว่า ๓ ล้านครึ่ง ซึ่งถูกต้อนออกมาจากบ้านที่ตนอยู่อาศัยอย่างสงบ ออกมาเดินย่ำอยู่บนถนนโดยไม่รู้จุดหมายปลายทาง ช่วระยะเวลาอันสั้นคนเหล่านี้ถูกแปรสภาพให้เป็นนักโทษหุ่นที่ไร้วิญญาณ มีความเข้าใจอยู่เพียงอย่างเดียวว่า ถ้าพวกเขาไม่เดินหน้าต่อไป พวกเขาจะถูกนำตัวไปล้างสมองรับการฝึกอบรมใหม่โดยสหายอังกาลู ซึ่งพวกเขาเชื่อว่าคงจะทารุณยิ่งกว่าการเดินเป็นแน่

ฟิล อูดำ อาจารย์หนุ่มทางปรัชญานายหนึ่งได้เล่าว่า เขาเป็นคนหนึ่งที่ได้ร่วมแสดงความยินดีต้อนรับทหารเขมรแดงแห่งสภาอังกาลู โดยเข้าใจว่าทหารเขมรแดงจะเป็นทูตนำสันติภาพมาสู่กัมพูชา แต่เดี๋ยวนี้เมื่อทหารเขมรแดงเดินเฉียดเข้ามาใกล้ เขาจะตัวสั่นงันงกยิ่งกว่าลูกสุนัขตกน้ำ เพราะอ่านใจทหารเขมรแดงไม่ออก ว่าเขาจะเป็นเหยื่อกระสุนรายต่อไปอีกหรือไม่

<u>พลพรรคสภาปกครองสูงสุดแห่งชาติ</u>

หลังจากที่ทหารเขมรแดงได้จัดการกวาดต้อนผู้คนออกไปจากเมือง และทำให้บ้านเมืองที่เคยมีชีวิตชีวาด้วยแสงสี ผู้คนกลายเป็นเมืองร้างไปแล้ว สภาอังกาลูก็ได้ประกาศสถาปนาประเทศใหม่เรียกชื่อว่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยกัมพูเจีย และได้แถลงการณ์ให้ชาวโลก ได้ทราบอย่างภาคภูมิใจว่า รัฐบาลใหม่ของประชาชาติกัมพูเจีย สามารถพิชิตและทำลายล้างชนชั้นต่าง ๆ ซึ่งสืบทอดมาตลอดสองพันปีแห่งประวัติศาสตร์ชาติขะแมได้หมดสิ้นภายใน ๒๔ ชั่วโมง ซึ่งจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ เราต้องยอมรับแถลงการณ์นี้โดยไม่มีข้อโต้แย้ง เพราะผู้นำของเขมรได้พิสูจน์ให้เห็นว่า ภายในระยะเวลาอันสั้น พวกเขาสามารถทำลายล้างระบบสังคมของเขมรเก่าได้รวดเร็วและรุนแรงกว่าผู้นำใด ๆ ในยุคปัจจุบันที่เราเคยทราบ

เราควรจะได้ลองศึกษาดูว่า ใครคือผู้กุมอำนาจอย่างแท้จริงของเขมรภายใต้อิทธิพลคอมมิวนิสต์เป็นที่เข้าใจกันว่า สภาอังกาลูซึ่งเป็นสภาที่มีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ประกอบด้วยพลพรรคสมาชิกประมาณ ๑๒ นาย ในจำนวน ๑๒ นายนี้ ผู้กุมอำนาจอย่างแท้จริงมีเพียง ๘ นาย เท่านั้น ซึ่งมีประวัติและภูมิหลังที่พิศดารคล้ายคลึงกัน ที่เห็นได้ชัดก็คือ เขาเหล่านั้นมีอายุอยู่ในวัย ๔๕ ปี ได้รับการศึกษาจากประเทศฝรั่งเศสในปี ๑๙๕๐ และทุกคนฝักใฝ่ลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างหลงใหลทีเดียว พลพรรคทั้ง ๘ นายนี้ บ้างก็เป็นนักเศรษฐศาสตร์ นักกฎหมาย ครูบาอาจารย์ จากความเลื่อมใสศรัทธาในลัทธิอย่างแรงกล้า เขาเหล่านั้นได้แสดงตนให้ผู้อื่นเห็นว่า เขาเคร่งครัดมากในเรื่องความสัตย์ซื่อ และความวิริยะอุตสาหะอย่างหาตัวจับยาก

หนึ่งในจำนวน ๘ นาย ที่นับว่าเด่นที่สุดและเป็นเจ้าตำรับลัทธิก็คือ นายเขียว สัมพันธ์ ซึ่งบัดนี้ดำรงตำแหน่งประมุขแห่งประเทศกัมพูชา ถ้าหากเราจะลองมาศึกษาดูถึงประวัติชีวิตและการต่อสู้ของนายเขียว สัมพันธ์ แล้วคงจะช่วยให้เราเข้าใจนโยบายและวิธีการทำงานของสภาอังกาลู ซึ่งมีวิธีการพิศดารและผิดแผกไปจากตำรับลัทธิคอมมิวนิสต์เจ้าเก่าทีเดียว

เขียว เกิดเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๑๙๓๑ เมื่อเล็ก ๆ เป็นเด็กขี้โรคอ่อนแอ โรคที่เกิดกับเขียวเป็นประจำคือ หวัด มีน้ำมูกไหลยืดอยู่เป็นนิจ จนถูกเพื่อนล้อเลียนอยู่เสมอ เพื่อนนักเรียนร่วมรุ่นของนายเขียว ได้เล่าทบทวนความจำเมื่อครั้งที่เรียนหนังสืออยู่ด้วยกันในเขมรและฝรั่งเศสว่า เขียวเป็นคนเก็บตัว ค่อนข้างเงียบขรึมมาก ขาดชีวิตชีวา จนดูเป็นคนท้อถอย เขียวมักจะถูกเพื่อนนักเรียนในชั้นไล่ต้อนเสมอ เป็นกระสอบทรายเคลื่อนที่ให้เพื่อนเตะต่อยได้ตามอำเภอใจ และไม่เคยปรากฏว่าเขียวคิดที่จะต่อสู้ หรือต่อปากต่อคำด้วยเลย

เขียว ไม่เคยสนใจเพศตรงข้ามเลย มักจะคลุกคลีอยู่กับเพื่อน ๆ ที่เข้าใจว่าเป็นโรคไร้สมรรถภาพเหมือนตน เมื่อตอนศึกษาอยู่ที่นครปารีส เขียวได้เคยปรึกษาแพทย์เพื่อหาทางบำบัด แพทย์ได้วินิจฉัยว่า โรคของเขาไม่มีทางที่จะรักษาให้หายได้ เพราะเป็นเรื่องทางจิต มิใช่ทางกายภาพ ผู้ป่วยทางจิตประเภทนี้ มักเป็นผู้หัวคิดรุนแรงและเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม ด้วยเหตุฉะนี้ เขียว หนุ่มผู้ต้องการที่จะลบล้างปมด้อยของตน จึงได้ทุ่มเทชีวิตจิตใจให้กับหนังสือ และที่โปรดปรานที่สุดก็คือลัทธิคอมมิวนิสต์

เมื่อเขียว เรียนสำเร็จกลับคืนสู่มาตุภูมิเขมร ถึงแม้เขาจะจนแทบสิ้นเนื้อประดาตัว แต่ในเมื่อมีวิชาอยู่กับตัว เขาก็สามารถดิ้นรนทำหนังสือพิมพ์รายปักษ์ขึ้น หนังสือพิมพ์ของเขาเป็นหนังสือพิมพ์ที่เอียงซ้ายสุด และเต็มไปด้วยข่าวการโฆษณาชวนเชื่อทั้งสิ้น

ในราวปี ๑๙๖๒ เจ้านโรดมสีหนุ กำลังเริ่มฝักใฝ่เอาใจคอมมิวนิสต์ จึงได้เชิญบรรดาผู้มีหัวรุนแรงเด่น ๆ จำนวน ๓๔ นายเข้าร่วมรัฐบาลด้วย ในจำนวนนี้ก็มีนายเขียว สัมพันธ์ ซึ่งได้รับเลือกจากประชาชนเป็นสมาชิกสภาผู้แทนเข้าร่วมคณะอยู่ด้วย ต่อมาเจ้านโรดมสีหนุรู้สึกว่าคอมมิวนิสต์ชักจะกำเริบเสิบสานเกินขอบเขต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เขียว สัมพันธ์และคู่หูนิยมซ้ายจัดอีก ๒ คน ทำตัวเป็นอริภัยบ้านเมืองอย่างชัดแจ้ง สีหนุจึงประกาศปลดออกจากตำแหน่งในปี ๑๙๖๗ ทั้ง ๓ คน สำนึกตัวดีว่าไม่พ้นโทษประหารแน่ จึงได้หลบลงใต้ดินเข้าร่วมขบวนการผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ตั้งกองปัญชาการอยู่ในป่า

ในยุคนั้น บรรดาผู้ก่อการร้ายยังมีจำนวนไม่มากนัก ประมาณ ๒,๐๐๐ คน กลุ่มผู้ก่อการร้ายเหล่านี้เป็นที่รวมพลของคนทุกจำพวก ตั้งแต่บรรดาปัญญาชนที่ทำตัวเป็นปฏิปักษ์กับรัฐบาล โจรผู้ร้ายโดยสันดาน ไปจนถึงชนกลุ่มน้อยที่ถูกคนของรัฐบาลกลั่นแกล้ง ซึ่งในระยะแรก ๆ คนเหล่านี้ยังขาดผู้นำและไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากกลุ่มคอมมิวนิสต์ คนเหล่านี้มีสภาพความเป็นอยู่ที่แร้นแค้นสิ้นหวัง สิ้นแผ่นดินที่จะซุกหัวนอน พกไว้ก็แต่ความริษยาพยาบาทเคียดแค้นชิงชังคนที่มีชีวิตสุขสบายอยู่ในเมือง

เพื่อกุศโลบายทางการเมืองที่เจ้าสีหนุเล่นเกมส์เพียงคนเดียว เจ้าสีหนุได้ยินยอมอย่างลับ ๆ ให้เวียดนามเหนือและเวียดกง ขนอาวุธและยุทธปัจจัยต่าง ๆ ผ่านดินแดนเขมรเข้าไปยังเวียดนามใต้ และยิ่งไปกว่านั้น ยังยอมให้เวียดนามเหนือ และเวียดกง ใช้แผ่นดินเขมรเป็นที่หลบภัยซ่อนตัวอยู่ด้วย การที่เจ้าสีหนุกระทำตนเป็นพันธมิตรกับเวียดนามเหนือครั้งนี้ ยังความโกรธแค้นชิงชังให้กับชาวเขมรเป็นอันมาก เนื่องจากชาวเขมรมีความจงเกลียดจงชังชาวเวียดนาม ไม่ว่าจะเป็นญวนเหนือ หรือญวนใต้ ในฐานะที่เป็นศัตรูคู่อาฆาตมาตั้งแต่บรรพกาล เหมือนกับชาวเยอรมันที่เกลียดชังชาวยิว ฉะนั้นเมื่อเจ้าสีหนุ

เสด็จไปเยี่ยมฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๑๙๗๐ จึงเป็นโอกาสของพวกหัวรุนแรงชาวเขมรประกอบด้วยนักศึกษาและผู้ใช้แรงงานที่จะระบายความโกรธแค้น จึงได้บุกเข้าทำลายสถานทูตเวียดนามเหนือและเวียดกงในกรุงพนมเปญ และต่อมาในวันที่ ๑๘ มีนาคม เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชน สภาผู้แทนของกัมพูชาก็ลงมติเป็นเอกฉันท์ให้ถอดถอน และเนรเทศเจ้าสีหนุ และแต่งตั้งนายพลลอนนอล ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีอยู่ในขณะนั้นขึ้นเป็นประมุขของประเทศอีกตำแหน่งหนึ่ง เจ้าสีหนุซึ่งกำลังเสด็จเยี่ยมนครมอสโคว์อยู่ ได้ขอลี้ภัยอยู่ในกรุงปักกิ่ง และห้าวันต่อมาก็ทรงตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นขึ้นเพื่อต่อสู้กับรัฐบาลของนายพลลอนนอล

ผลจากการตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นของเจ้าสีหนุ ได้สร้างความมีชีวิตชีวาให้กับเหล่าผู้ก่อการร้ายซึ่งเป็นปฏิปักษ์กับรัฐบาลของนายพลลอนนอลทันที และเป็นการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของทฤษฎีคอมมิวนิสต์ คือต้องการให้คนชาติเดียวกันรบกันเอง ณ บัดนี้เหล่าผู้ก่อการร้ายมิได้เป็นกลุ่มที่ถูกทอดทิ้งอีกต่อไปแล้ว เขาอ้างการมีรัฐบาลของตน และการต่อสู้ทุกอย่างจะกระทำในนามและเพื่อเจ้าสีหนุทั้งสิ้น ดังนั้นจึงเป็นโอกาสทองที่กองทัพเวียดนามเหนือ ซึ่งหลบซ่อนตัวอยู่ในแดนเขมร ถือโอกาสลุกฮือขึ้น และโจมตีกองทัพของนายพลลอนนอล สามารถยึดพื้นที่ในอาณาบริเวณภาคตะวันตก และตะวันตกเฉียงเหนือได้ทั้งสิ้น

ความกำเริบเสิบสานของเวียดนามเหนือ ไม่อาจทำให้อเมริกาและเวียดนามใต้นิ่งดูดายอยู่ได้ เพราะจะทำให้สงครามพิทักษ์เสรีภาพในเวียดนามใต้อาจยุ่งยาก และยืดเยื้อต่อไปไม่สิ้นสุด จึงได้ส่งทหารหนึ่งกองพลบุกเข้าไปในกัมพูชา โจมตีฐานกำลังของเวียดกงอย่างสายฟ้าแลบ สงครามกวาดล้างเบ็ดเสร็จใน ๖๐ วัน ถือว่าเป็นชัยชนะทางทหาร แต่ผลสะท้อนที่เกิดขึ้นเท่ากับเป็นการแหย่รังแตน เพราะยิ่งผลักดันให้เวียดกงถอยร่นเข้าใกล้กรุงพนมเปญเข้าไปอีก ดังนั้นเมื่ออเมริกาถอนทหารออกไป กลุ่มคอมมิวนิสต์เขมรแดงภายใต้การนำของเขียว สัมพันธ์ ก็เข้ามายึดพื้นที่แทนเวียดกง ซึ่งเป็นผู้ได้รับ ความเสียหายจากสงครามกวาดล้างเบ็ดเสร็จ กลุ่มคอมมิวนิสต์เขมรแดงเริ่มมีอิทธิพลมากยิ่งขึ้น มีผู้เข้าร่วมสมทบมากเป็นลำดับจาก ๒,๐๐๐ คนเป็น ๖,๐๐๐ คน คนเหล่านี้ได้รับการฝึกยุทธวิธีสงครามกองโจรมาอย่างดีจากเวียดนามเหนือซึ่งได้กระทำการอย่างลับ ๆ มาล่วงหน้าเป็นแรมปีแล้ว

ในสายตาของชาวโลก เป็นที่เข้าใจกันว่า อำนาจบริหารของกลุ่มคอมมิวนิสต์อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของเจ้าสีหนุ และรัฐบาลพลัดถิ่นในกรุงปักกิ่ง แต่แท้ที่จริงแล้วอำนาจที่แท้จริงอยู่ในมือของเขียว สัมพันธ์ และสมุนคู่ใจ ซึ่งร่วมรุกร่วมรบอยู่ในป่า

ในระยะแรกของปี ๑๙๗๓ กลุ่มคอมมิวนิสต์เขมรแดง ซึ่งได้รับการศึกษาจากประเทศฝรั่งเศสก็สามารถเพิ่มกำลังกองทัพของตนได้ถึงสามหมื่นห้าพันคน โดยการโฆษณาชวนเชื่อให้ชาวบ้านหลงผิดว่าเพื่อช่วยเจ้าสีหนุให้ได้กลับคืนสู่ประเทศ ถ้าโฆษณาไม่ได้ผล ก็บังคับกะเกณฑ์ราษฎรในเขตอิทธิพลของตนเอาดื้อ ๆ บัดนี้กองทัพเขมรแดงมีความฮึกเหิมถึงขนาดที่จะทำสงครามขั้นแตกหักแล้ว

ถ้าหากเราจะมองทบทวนย้อนหลังสักหน่อย เราจะเห็นหลักฐานปรากฏชัดแจ้งว่า ณ บัดนี้คอมมิวนิสต์ได้กระทำการสำเร็จในขั้นหนึ่งเกี่ยวกับวางโครงสร้างรูปแบบของประเทศกัมพูชาใหม่ จาก

เอกสารวิเทโศบาย ซึ่งเขียนโดยผู้เชี่ยวชาญกระทรวงการต่างประเทศอเมริกา นายเคนเนธ เอม ควินน์ ได้วิเคราะห์และพยากรณ์ปฏิบัติการของคอมมิวนิสต์ในเขตอิทธิพลของตนได้อย่างใกล้เคียงสมจริง คือ คอมมิวนิสต์ได้โจมตีทำลายศาสนาทันที การทำลายลบล้างสัญลักษณ์ต่าง ๆ ของเจ้าสีหนุ ห้ามการเคารพเชื่อฟังบิดามารดา และพระสงฆ์องค์เจ้า ห้ามร้องรำทำเพลง อันเป็นประเพณีของท้องถิ่น นอกจากนั้น คอมมิวนิสต์ก็ใช้อำนาจบาทว์ใหญ่กับชาวบ้านด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่สมองอันทฤโหดของอมนุษย์จะคิดขึ้นมาได้

เอกสารของควินน์ได้วิเคราะห์ต่อไปว่า กลุ่มคอมมิวนิสต์ได้ตั้งเป้าหมายสูงสุดว่าจะต้องมีการปฏิวัติสังคมโดยสิ้นเชิง สิ่งใดก็ตามที่ผูกพันกับอดีต ถือว่าเป็นสิ่งที่ถูกสาบแช่ง สมควรทำลายล้างให้สิ้นทราก ดังนั้นเพื่อที่จะให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว คอมมิวนิสต์จึงได้วางยุทธวิธี สร้างสังคมใหม่ในขั้นแรกเรียกว่า สังคมเอกะบุคคล โดยการทำลายล้างฐานความสัมพันธ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งผูกพันธ์กันโดยสายเลือด ขนบประเพณี และวัฒนธรรม ด้วยวิธีการข่มขู่ ล้างสมอง บังคับขู่เข็ญ และทรมาน จนกระทั่งแต่ละบุคคลมีความรู้สึกว่า เขาเป็นอนูเล็ก ๆ อนูหนึ่ง ซึ่งไม่มีความสำคัญถูกทอดทิ้ง ไม่มีใครเหลียวแลหรือช่วยเหลืออะไรได้ เมื่อคอมมิวนิสต์ทำลายฐานความรู้สึกต่าง ๆ ของแต่ละบุคคลหมดสิ้นแล้ว ก็เหมือนภาชนะที่ได้รับการขัดล้างแล้ว จากนั้นคอมมิวนิสต์ก็จะสอนค่านิยมใหม่ให้กับบุคคลที่ถูกล้างสมองแล้ว ให้มีความสำนึกใหม่ และความผูกพันใหม่กับเจ้าลัทธิ ถือว่าตนเป็นเพียงวัตถุสิ่งของอย่างหนึ่งของชาติ ห้ามคิด ห้ามพูด มีหน้าที่รับคำสั่งเพียงอย่างเดียว ขบวนการล้างสมองวิธีนี้ ว่าอันที่จริงไม่ใช่เป็นของใหม่ที่สภาอังกาจูค้นคิดขึ้นมาเลย หลักการของมันได้มีการพัฒนามาตั้งแต่ก่อนคริสตกาลสมัยอาริสโตเติ้ล นอกจากนั้นเรายังอาจหาอ่านได้ไม่ยากในบทวิเคราะห์ทางการเมืองของประเทศโซเวียตรัสเซีย ความเจริญและเสื่อมของนาซีเยอรมัน ตลอดจนประเทศที่ปกครองโดยระบอบเผด็จการ แต่สำหรับวิธีการของสภาอังกาจูแล้วจะใช้ระบบที่มีแนวแปลกกว่าของเจ้าลัทธิเดิมที่ได้วางไว้ คือต้องการให้มีลักษณะเด่นทางความทารุณหฤโหดต่าง ๆ

พบกันตอนต่อไป สีหนุคืนถิ่น

สีหนุคืนถิ่น

หลังจากที่กองทหารแห่งสภาอังกาลู ทำการชำระล้างบ้านเมืองด้วยการกวาดต้อนผู้คนออกมาจากบ้านเรือนที่อยู่อาศัยแล้ว ขั้นต่อไปก็คือการชำระล้างประชาชนให้บริสุทธิ์ผุดผ่องจากกิเลสทั้งปวง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธาตุของการเอารัดเอาเปรียบฉ้อราษฎร์บังหลวง ที่เมืองพระตะบอง อันเป็นเมืองใหญ่อันดับสองของประเทศกัมพูชา กองทหารคอมมิวนิสต์ได้ออกคำสั่งให้ทหารรัฐบาลกลับคืนสู่กรมกองที่ตนสังกัด และยอมให้ทหารรัฐบาลเก็บรวบรวมสัมภาระส่วนตัวของแต่ละคน และให้ย้ายไปอยู่ที่โรงเรียนแห่งหนึ่งซึ่งอยู่ใจกลางเมืองพระตะบอง ในจำนวนทหารรัฐบาลกว่า ๔,๐๐๐ คน อยู่ปนกันไม่รู้ว่าใครเป็นใครทหารคอมมิวนิสต์ก็ได้สั่งการให้แยกตามชั้นยศ จากนั้นก็ได้แจกข้าวสารให้แก่บรรดาพลทหารและยอมให้ทหารเหล่านั้นไปจับจ่ายซื้อของที่ตนต้องการในตลาดได้ การกระทำอันนี้ทำให้ขวัญของทหารฝ่ายรัฐบาลดีขึ้น และรู้สึกโล่งอกว่าตนได้รับการปฏิบัติที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมที่ดีพอสมควร เห็นทีจะจบสิ้นกันที่จะต้องให้เขมรฆ่าเขมรด้วยกันเองเหมือนดังที่เกิดขึ้นในกรุงพนมเปญ

เช้าวันรุ่งขึ้น ก็มีประกาศที่น่าตื่นเต้นจากทหารเขมรแดงว่า เจ้าสีหนุจะเสด็จนิวัติกลับสู่กรุงพนมเปญ เพื่อเป็นการต้อนรับประมุขผู้เป็นขวัญใจของชาวเขมร นายทหารทั้งปวงไม่ว่าจะเป็นฝ่ายไหนจะเดินทางไปเฉลิมฉลองเพื่อต้อนรับการกลับมาของเจ้าสีหนุ ณ กรุงพนมเปญ

คม คีรี นายทหารราบวัย ๔๒ ปี เป็นผู้หนึ่งที่ร่วมอยู่ในขบวนที่จะไปรับเสด็จเจ้าสีหนุ ในขบวนรถนั้นประกอบด้วย รถจี๊ป และรถแลนด์โรเวอร์ บรรทุกทหารคอมมิวนิสต์ติดอาวุธครบมือประมาณ ๒๐ นาย เป็นรถนำ ถัดมาเป็นรถบรรทุกนายทหารฝ่ายรัฐบาลประมาณ ๓๐ นาย มีผู้คุมประมาณ ๑๐ นาย ติดตามด้วยรถบรรทุกเปิดประทุนอีก ๔ คัน บรรทุกนายทหารฝ่ายรัฐบาลเต็มคันรถ และปิดท้ายด้วยรถบรรทุกทหารคอมมิวนิสต์ประมาณ ๖๐ นาย

รถบรรทุกคันที่ คม นั่งไปด้วย รู้สึกว่ามีบรรยากาศที่ค่อนข้างเป็นกันเอง เนื่องจากนายทหารคอมมิวนิสต์นายหนึ่งได้ปล่อยข่าวว่า ภายหลังจากพิธีต้อนรับการเสด็จของเจ้านโรดมแล้ว นายทหารฝ่ายรัฐบาลทุกคนจะได้รับหนังสือรับรองแสดงการอภัยโทษ และพ้นมลทินทั้งปวงในฐานะที่เคยเป็นทหารฝ่ายรัฐบาลของนายพลลอนนอล ทุกคนมีอิสระที่จะกลับคืนสู่บ้านเกิดเมืองนอนของตน

ตลอดเวลาสามชั่วโมง ที่ขบวนรถวิ่งไปบนทางหลวงหมายเลข ๕ มุ่งเข้าสู่กรุงพนมเปญนั้น ทุกคนมีความผ่อนคลายความเครียด และนึกอนุโมทนาการเสด็จกลับของเจ้าสีหนุ ที่ได้มาโปรดสัตว์ทันการ แต่ฉับพลันนั้นเองรถที่วิ่งอยู่บนทางหลวงดี ๆ ก็หักเลี้ยวเข้าข้างทางมุ่งไปหาทางรถไฟซึ่งทอดขวางอยู่ข้างหน้า นายทหารคอมมิวนิสต์ ซึ่งกำลังคุยยิ้มหัวกันอยู่ ก็เปลี่ยนสีหน้าถมึงทึงขึ้นมาทันที สังเกตทางขวามือของรถมีทหารคอมมิวนิสต์ติดอาวุธครบมือยืนเรียงรายกันอยู่ประมาณ ๖๐ นาย ทหารคอมมิวนิสต์ได้โบกมือให้สัญญาณขบวนรถหยุด และให้นายทหารทุกคนลงจากรถเพื่อยืดเส้นยืดสาย คม สังเกตดูสภาพภูมิประเทศด้วยสัญชาตญาณระแวงภัยทันที ขวามือของเขาคือทหารคอมมิวนิสต์ติดอาวุธ ซ้ายมือเป็นทุ่งหญ้า ข้างหน้าออกไปเป็นป่าละเมาะเห็นอยู่ลิบ ๆ

ประมาณ ๑๐ นาที เมื่อทุกคนลงจากรถ เสียงปืนกลมือได้แผดเสียงขึ้นในอากาศประมาณ ๒๐ นัด ดังมาจากทางหลวง นั่นคือการส่งสัญญาณอะไรบางอย่าง คม คิด รวดเร็วเท่ากับความคิดของคนเอง เขาล้มตัวลงกับพื้นพร้อมกับเสียงปืนของทหารคอมมิวนิสต์ที่เตรียมพร้อมอยู่แล้ว ก็รัวกระสุนเข้าใส่ทหารฝ่ายรัฐบาลทันที คม คะเกียกตะกายพ้นวิถีกระสุนออกมาได้ ก็วิ่งหนีเตลิดเข้าป่าอย่างไม่คิดชีวิต เป็นเวลากว่าสามชั่วโมง ที่ทหารคอมมิวนิสต์รัวกระสุนเข้าใส่กองซากศพของทหารที่ตายไปแล้วซ้ำแล้วซ้ำอีกเพื่อให้แน่ใจว่าทุกคนตายสนิท และเป็นการประลองฝีมือการยิงปืนของคนไปด้วยพร้อม ๆ กัน จากที่ซ่อนในป่าลึก คม ยังได้ยินเสียงความกึกก้องของเสียงปืนเป็นระยะ ๆ อนิจจานายทหารฝ่ายรัฐบาลทั้ง ๓๑๕ คน ได้ประกอบกรรมอันใดหนอจึงต้องมารับเคราะห์จากเพื่อนร่วมมาตุภูมิเดียวกัน คม และเพื่อนนายทหารที่รอดตายอีก ๓ คน ขบคิดหาคำตอบไม่ได้เลย

และนี่คือตัวอย่างแผนฆาตกรรมขนานใหญ่แผนหนึ่ง ซึ่งมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างรัดกุม และขณะนี้กำลังระบาดไปทั่วแผ่นดินเขมรในช่วงเวลาเพียงวันเดียวที่เขมรยอมจำนนต่อฝ่ายคอมมิวนิสต์ ทั้ง ๆ ที่ก่อนหน้าที่เขมรแดงจะเข้ายึดครองกัมพูชานั้นก็เคยได้ให้คำแถลงข่าวไว้ว่าจะพยายามนำสันติสุขมาสู่เขมร ความชั่วร้ายใด ๆ ของรัฐบาลชุดก่อนจะถูกขจัดให้หมดสิ้น แต่ที่เป็นความจริงและเห็นได้ชัดในขณะนี้ก็คือ การจองล้างจองผลาญทำลายล้างเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลชุดก่อน รวมทั้งบรรดาบุคคลชั้นสูงของสังคม การฆ่าอย่างทารุณหฤโหดเช่นนี้ เขมรแดงได้กระทำซ้ำ ๆ ซาก ๆ ทั่วทุกหย่อมหญ้าในแดนเขมร จนเป็นที่ประจักษ์ชัดมิต้องสงสัยเลยว่า การกระทำเช่นนี้ต้องเป็นการกระทำที่ตั้งใจ และได้วางแผนล่วงหน้ามาแล้วเป็นอย่างดี ทหารเขมรแดงไม่ยอมให้มีการฝัง เผา หรือกำจัดศพด้วยวิธีใด ๆ เลย นอกจากจะปล่อยทิ้งไว้ให้เป็นเหยื่อแร้งกา และเป็นการประกาศข่มขวัญชาวประชาให้รู้สำนึก และสำเหนียกในอันที่จะต้องรับคำสั่งของสภาอังกาลูโดยดุษฎี

<u>ความสงัดเงียบที่น่าสะพึงกลัว</u>

มีสิ่งหนึ่งที่ทหารคอมมิวนิสต์มักจะคุยเรื่องอยู่เสมอ ก็คือ การกำจัดโสเภณีในกัมพูชา ซึ่งประเทศในโลกเสรีประสพปัญหานี้มาก ฟังดูการคุยเรื่องของทหารคอมมิวนิสต์ในเรื่องนี้แล้ว น่าจะเป็นความจริง ตามคำบอกเล่าของคนขับรถบรรทุกคนหนึ่ง ที่บริเวณนอกเมืองศรีโสภณ เขาได้พบกองศพของหญิงสาววัยรุ่นประมาณ ๒๐ คน มีบาดแผลที่ศีรษะแสดงว่าถูกของแข็ง หรือของหนักทุบ คนขับรถบรรทุกจำหน้าศพหญิงสาวเหล่านั้นได้ บางคนว่าเป็นผู้หญิงที่คนเคยไปเที่ยวมา จึงสรุปเอาว่าหญิงโสเภณีในเมืองอื่น ๆ ก็คงจะถูกต้อนมาฆ่าเช่นเดียวกันกับศพที่เขาเห็น

นอกจากหญิงโสเภณีที่ถูกฆ่าแล้ว ทหารคอมมิวนิสต์ยังมีความกระหายเลือดไล่ฆ่าบรรดานักศึกษา ครูบาอาจารย์ และปัญญาชนอื่น ๆ อย่างไร้เหตุผล เพียงเพราะว่าเขาเหล่านั้นเป็นบุคคลที่ได้รับการศึกษา หลักฐานเหล่านี้ปรากฏได้ชัดแจ้ง เมื่อมีการฌาปนกิจศพครูที่ถูกทหารเขมรแดงฆ่าประมาณ ๒,๐๐๐ คน ที่วัดเอก ทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของเมืองพระตะบอง และที่วัดอื่น ๆ อีกประมาณ ๑,๐๐๐ ศพ ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกด้านหนึ่งของเมือง คนขับรถให้ทหารคอมมิวนิสต์คนหนึ่งซึ่งค่อมาได้ลี้ภัยอยู่ในประเทศไทย ได้ยืนยันสิ่งที่เห็นกับตาว่า ที่ค่ายกักกันในวัดเอก เขาได้เห็นทหารคอมมิวนิสต์ฆ่าครู ๑๗ คน

ที่มาในงานฌาปนกิจ ด้วยขวานต่อหน้าต่อตาชาวบ้านอื่น ๆ

ในเดือนแรกที่ทหารคอมมิวนิสต์ยึดครองเขมรนั้น การข่มขู่ฆ่าฟันบรรดาปัญญาชนยังมิได้กระทำกันอย่างจริงจัง หรือแพร่หลาย เหมือนกับการไล่ฆ่านายทหารฝ่ายรัฐบาล หรือบรรดาพวกที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม เช่น พวกลักเล็กขโมยน้อย โจร โสเภณี พ่อค้าหน้าเลือด และนายทุนต่าง ๆ แต่จากตัวอย่างที่ได้พบเห็นกันทั่วไป ก็ทำให้บรรดาปัญญาชนต่าง ๆ หลบซ่อนตัวทันที เพราะคิดว่าไม่ช้าพวกตนก็จะเป็นเหยื่อรายต่อไป การฆ่าฟันอย่างขนานใหญ่ก็ยังคงกระทำกันอยู่เรื่อย ๆ ตัวอย่างเช่น สภาอังกาลูจะโดยตั้งใจหรือโดยพลั้งเผลอก็ตามได้กล่าวหาว่า บรรดาประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณภูมิโกกลอน (คล้าย ๆ กับย่านบางกะปิในกรุงเทพ) เป็นบุคคลที่อยู่ดีกินดี มีอาชีพเป็นข้าราชการชั้นสูง เป็นเจ้าหน้าที่ศุลกากรที่ร่ำรวยจากคอรัปชั่น และเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้เรืองอำนาจในยุคก่อน ดังนั้นในวันที่ ๒๐ เดือนเมษายน กองทหารจำนวนหนึ่งก็ได้เข้ามาจัดการกวาดต้อนผู้คนออกไปจากบ้าน และให้ไปรวมกันอยู่ในสวนหย่อนใจอารักษ์บักดา ขณะที่ประชาชนกำลังเดินแถวกันออกไปนั้น ทหารอีกชุดหนึ่งพร้อมอาวุธปืนกลมือที่ซ่อนตัวอยู่ในพุ่มไม้ ก็ลั่นกระสุนปืนเข้าใส่ประชาชนทันทีโดยไม่คำนึงว่าจะเป็นหญิง หรือ ชาย คนชรา หรือเด็ก เบ็ดเสร็จเมื่อนับดูศพอย่างคร่าว ๆ แล้ว มี ๓๖๐ ศพ ไม่ขาดไม่เกิน

เย็นวันหนึ่งในเดือนพฤษภาคม กองทหารคอมมิวนิสต์จำนวนหนึ่งได้ปรากฏตัวขึ้นในหมู่บ้านกีลกาไบ ซึ่งเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่งในเมืองทมาโภค กองทหารได้สั่งให้ชาวบ้านเก็บตัวอยู่ในบ้านห้ามโผล่หน้าออกมาเด็ดขาด เป็นการตรงกันข้ามกับการสั่งให้ออกมานอกบ้าน ตกดึกคืนนั้นเองทหารคอมมิวนิสต์ก็ใช้รถแทรกเตอร์วิ่งเข้าทับบ้านพร้อมกับคนภายในบ้านราบเรียบติดธรณี ทิ้งไว้เป็นทางยาวเห็นได้ชัด รถแทรกเตอร์คันเดียวกันนั้นยังพ่วงท้ายด้วยรถอีกคัน บรรทุกหญิงสาววัย ๑๘ ถึง ๒๕ ปี มาด้วย เช้าตรู่วันรุ่งขึ้น ชาวบ้านจำได้ตรวจพบว่า บรรดาหญิงสาวเหล่านั้นได้ถูกต้อนมาเพื่อบำเรอความใคร่ของทหารเขมรแดง และบำเหน็จที่หญิงสาวเหล่านั้นได้รับเมื่อเสร็จภาระกิจแล้วก็คือ การถูกเชือดคอหอยเหมือนอย่างเป็ดไก่ และถูกนำไปฝังดินเหลือแต่คอไว้ประจานความทฤโหดไร้มนุษย์ของทหารเขมรแดง ศพเหล่านี้ถูกทอดทิ้งไว้เป็นแรมอาทิตย์ จนกระทั่งเน่าเฟะและส่งกลิ่นคละคล้าไปทั่วบริเวณหมู่บ้าน ทหารเขมรแดงใจอำมะหิตก็ยังไม่ยอมให้ชาวบ้านทำลายศพตามพิธีการที่ถูกต้อง นอกจากจะตะโกนด่าทรากศพนั้นว่า เป็นกากมนุษย์เหลือเดนจากอเมริกัน และลอนนอล (Kael American Kael Lon Nol) จากสภาพการแต่งเนื้อแต่งตัวของศพ และทรงผมที่แต่งไว้อย่างเรียบร้อยพอจะเดาได้ว่าศพเหล่านั้นต้องเป็นบุตร ภรรยาของผู้มีอันจะกินหรือข้าราชการชั้นสูง

ต่อมาในวันที่ ๒๗ เมษายน หมู่บ้านมงคลปอไร่ เป็นเหยื่อรายต่อไปที่สภาแห่งชาติอังกาลูมีคำสั่งให้ทำการชำระล้างมลทินของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนั้น โดยได้ส่งนายทหารเขมรแดงนายหนึ่งชื่อ ทาอัน พร้อมด้วยทหารหนึ่งหมู่จู่โจมเข้าจับกุมข้าราชการสำคัญ ๑๐ นาย พร้อมกับสมาชิกในครอบครัวอีกรวมเป็น ๖๐ คน ทุกคนถูกมัดมือไพล่หลัง และถูกต้อนขึ้นรถบรรทุกวิ่งไปนอกเมืองสู่ไร่กล้วย ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กับหมู่บ้าน บ้านเต้เหนียง

บรรดาบุตรภรรยาของข้าราชการแต่ละคนที่ถูกจับกุมมา ต่างก็ฟูมฟายร้องห่มร้องไห้กันระเบ็ง

เซ็งแซ่ร้องขอชีวิตจากผู้คุมใจยักษ์ และแล้วมหานาฏกรรมทางการฆ่าคนด้วยวิธีที่หฤโหดทารุณจิตใจที่สุดก็ได้เริ่มขึ้นกับที่ละครอบครัวดังนี้

หัวหน้าครอบครัวถูกบังคับให้คุกเข่าลงต่อหน้าทหารเขมรแดงติดอาวุธครบมือ ๒ คน ทหารเขมรแดงทั้ง ๒ คน จะใช้ดาบปลายปืนแทงลงไปที่นักโทษพร้อม ๆ กัน ทหารคนหนึ่งแทงด้านหน้าอก อีกคนหนึ่งแทงข้างหลัง ในลักษณะที่เหยื่อจะล้มไม่ลง การฆ่าแบบนี้จะกระทำเป็นจังหวะช้า ๆ แต่หนักแน่นมั่นคงต่อหน้าบุตรภรรยา เมื่อทหารชักดาบปลายปืนออกมาจากตัวนักโทษ ศพก็จะล้มลงกลางดิน พร้อม ๆ กับที่บุตรภรรยาจะผวาเข้ามากอดศพร่ำไห้ด้วยความปริเวทนา ความอำมะหิตของทหารเขมรแดงก็จะตามมาเป็นลำดับอาวุโส ด้วยการฆ่าภรรยา บุตร และเด็กทารก นี่เป็นคำยืนยันของผู้เห็นเหตุการณ์วัย ๓๕ ปี ชื่อ <u>อิดเทียม</u> ซึ่งถูกทหารเขมรแดงเกณฑ์มาให้เป็นคนขับรถบรรทุก ความเงียบที่น่าสะพึงกลัวครอบคลุมไปทั่วบริเวณ มันน่าวังเวงอย่างจับขั้วหัวใจ เงียบจนกระทั่งได้ยินเสียงที่แสนจะแผ่วเบาที่สุดคือเสียงเลือดหยดจากแผลถูกแทงสด ๆ

<u>การระดมอพยพต้อนประชาชน</u>

บนถนนหลวงสายที่ ๕ ที่วิ่งออกนอกกรุงพนมเปญ อากาศตอนปลายเดือนเมษายน ซึ่งทวีความร้อนระอุมากยิ่งขึ้น ดูจากปรอทแล้วสูงกว่า ๑๐๐ องศาฟาเรนไฮต์ แสงแดดแผดกล้า ได้ทำให้ทุ่งหญ้าอันเขียวชอุ่ม แห้งเฉา รวมทั้งนาข้าว มีแต่กองฟางแห้ง ๆ ทั่วไปหมด ตามหนองบึงต่าง ๆ ซึ่งมีกลิ่นเหม็นอับอยู่แล้วด้วยกากอาหารที่มนุษย์ถ่ายทิ้งไว้ ยิ่งทวีความเหม็นอันพะอืดพะอมมากยิ่งขึ้น เมื่อมีซากศพมนุษย์มาสมทบลงไปอีก

ไม่มีน้ำ ไม่มีอาหาร ไม่มีที่ศักดิ์ หรือแม้ที่จะหลบแดด สำหรับคนจำนวนล้าน ๆ ที่ถูกต้อนออกมาอยู่กลางทุ่ง กลางถนน คนเหล่านั้นสามารถที่จะหลับได้ทุกที่ในทุ่งโล่ง หนองน้ำที่แห้งผาก ข้างถนนแล้วแต่ว่าเขาจะเพลียหมดแรงเดิน หยุดที่ไหนก็ล้มตัวลงนอนหลับที่นั่น ทางหลวงบางสายอาจจะเห็นรถบรรทุกกำลังแจกข้าวสารที่ยึดมาได้จากพวกอเมริกัน น่าเสี่ยงอันตรายต่อการถูกจลาจล แต่ส่วนใหญ่ข้าวสารเหล่านั้นไม่ได้ถึงมือประชาชนจริง ๆ ดอก

เด็กทารกที่อ่อนที่สุด และคนชราสูงอายุที่สุด จะเป็นกลุ่มแรกที่ทนทุกข์ทรมานไม่ไหว และถึงแก่ความตายไปเองเป็นกลุ่มแรก กลุ่มที่เหลือถัดมา ซึ่งเป็นผู้ใหญ่และเด็กโตต่างกำลังเบียดเสียดแย่งชิงกันดับความกระหายของตนโดยอาศัยน้ำในคูข้างถนน ผลที่ตามมาก็คือเกิดอาการท้องร่วงอย่างรุนแรงทั่วไป ทำให้ร่างกายซึ่งอ่อนเพลียอยู่แล้วจากความหิว จากความเหนื่อยอ่อน ไม่มีแรงต้านทานโรคพอ ผู้คนก็ล้มตายอีกเป็นเบือ ผู้ที่ยังไม่ตายก็นอนบิดตัวเร่า ๆ อยู่กับพื้นถนนเป็นจำนวนหมื่น ๆ เป็นที่น่าอเนจอนาถใจยิ่งแม้เพียงนึกถึงภาพเท่านั้น

<u>ดร. วานเอย์</u> ได้บรรยายประสพการณ์ของตนเองว่า เมื่อเขาถูกทหารเขมรแดงผลักไสให้ออกมาคลีนิคของเขาในกรุงพนมเปญ ในเช้าวันที่ ๑๗ เมษายน แล้ว เขาก็เร่ร่อนไปบนถนนหลวงสายที่ ๕ มุ่งสู่ภาคเหนือ และใช้ชีวิตร่วมเดือนพเนจรอยู่บนเส้นทางต่าง ๆ จากสิ่งเลวร้ายที่เขาได้พบเห็น

มาทั้งหมด สิ่งที่สะเทือนใจเขามากที่สุดก็คือ ความทุกข์ยากของเด็ก ๆ ซึ่งไม่ประสีประสากับความหฤโหดของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ทุก ๆ ๒๐๐ หลาที่เขาเดินไป จะต้องพบศพเด็กเล็ก ๆ อย่างน้อย ๑ ศพ ศพเหล่านี้ส่วนใหญ่ตายเนื่องจากร่างกายขาดน้ำ เนื่องจากท้องร่วงอย่างรุนแรง ถึงแม้ว่า ดร. วานเอย์ จะมียาติดตัวไปบ้าง ก็ไม่เพียงพอที่จะบำบัดคนไข้ได้ เพราะอาการของโรคจะต้องใช้ยามากถึงขนาด รวมทั้งการพักผ่อนที่เพียงพอ ซึ่งทั้งสองอย่างนี้ก็เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ ในเมื่อทหารเขมรแดงกำลังกระหายเลือดขนาดหนัก

โดยปกติบนทางหลวงสายสำคัญ ๆ มักจะมีทหารรักษาการอยู่ตามจุดตรวจต่าง ๆ และตามทางที่เว้นระยะระหว่างจุดตรวจ ก็มีทหารยืนเรียงรายรักษาการเช่นเดียวกัน ทหารเหล่านี้มีหน้าที่อย่างเดียวก็คือ คอยต้อนให้ประชาชนเดินไปเรื่อย ๆ ตลอดทั้งวัน เท่าที่ความหนาแน่นของผู้คนจะเปิดโอกาสให้คนก้าวขาไปข้างหน้าได้

ระบบที่สภาอังกาลู ใช้บังคับกับประชาชน เรียกว่า บทบัญญัติดราคอเนียน ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่มีชื่อว่าหฤโหดที่สุดเท่าที่มนุษย์เคยรู้จักมา อุบัติขึ้นในโลกเมื่อปีที่ ๖๒๑ ก่อนคริสตกาล ในวันแรกที่ ดร. วานเอย์ ถูกอัปเปหิออกจากบ้านของตน เขาก็เห็นทหารเขมรแดงยิงประชาชนตายไปต่อหน้าต่อตาถึงหกศพ โทษฐานเพียงไม่สามารถก้าวเดินทันกับฝูงชนส่วนใหญ่ ปกติทหารจะตะโกนเตือนเพียง ๒ ครั้งเท่านั้น ครั้งที่สามก็คือยิงทิ้ง เหยื่อกระสุนเหล่านั้นส่วนใหญ่เป็นคนชราสูงอายุทั้งสิ้น

อดีตนายทหารสืบราชการลับคนหนึ่ง ชื่อ หืออุ่นแคมเมล ซึ่งถูกต้อนให้ออกมาเดินกับฝูงชนบนถนนหลวงสายที่หนึ่ง นอกกรุงพนมเปญ เล่าด้วยสีหน้าที่ยังแฝงไว้ด้วยความหวาดกลัวผสมกับความเดียดแค้นว่า "มีอยู่หนหนึ่งที่เขาเหนื่อยจนเดินไม่ไหว ก็หลบลงข้างทางขณะนั้นมีรถบรรทุกทหารเขมรแดงคันหนึ่ง วิ่งตามมาข้างหลังฝูงชนที่เดินอยู่อย่างแน่นขนัดบนทางหลวง ทหารเขมรแดงคงจะขัดอารมณ์ที่รถบรรทุกเคลื่อนที่ได้ยาก ก็เลยจัดการเคลียร์เส้นทาง ด้วยการวิ่งผ่าเข้าไปฝูงชนเอาดื้อ ๆ ราวกับว่าเป็นถนนว่างเปล่า สัตว์นรกแท้ ๆ ทีเดียว"

ในจำนวนครอบครัวชาวเขมรกว่าแสนครอบครัวที่กำลังมุ่งใต้อยู่บนทางหลวงสายที่ ๒ นั้น ก็มีหญิงชาวเขมรร่างสูงโปร่งคนหนึ่งชื่อ ลอน เคยมีอาชีพเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินของสายการบินเขมร เธอและสามีต่างผัดเปลี่ยนกันอุ้มบุตรน้อยอายุ ๔ เดือน ทารกน้อยคนนี้เคยชินอยู่กับการเลี้ยงดูด้วยนมกระป๋อง เนื่องจากงานอาชีพของลอน ทำให้เธอไม่สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมธรรมชาติของตนเองได้ เมื่อเธอต้องถูกต้อนออกมาเดินเร่ร่อนบนถนนโดยกระทันหันเช่นนี้ เธอจึงไม่สามารถขนอะไรติดตัวมาได้แม้กระทั่งนมกระป๋องของลูกน้อย ตัวเธอเองก็ไม่มีน้ำนมจะให้ลูกกินได้เพราะว่างเว้นมานาน ถึงแม้ว่าลอน จะได้รับความทุกข์ทรมานจากการอดอาหาร และขาดน้ำในร่างกายก็ตาม เธอก็ยังกัดฟันก้าวขาเดินให้ทันกับฝูงชนอื่น ๆ ตามบัญชาของทหารเขมรแดง โดยมีความหวังอย่างลม ๆ แล้ง ๆ ว่าคงจะหาที่หลบแดดให้ลูกน้อยของเธอพอพักเหนื่อยเพื่อยืดชีวิตต่อไปอีกได้บ้าง

ในที่สุดความสิ้นหวังก็เกิดขึ้นกับเธอ เมื่อเธอรู้สึกว่าจะล้มลงในขณะหนึ่งขณะใดด้วยน้ำตา

ที่นองหน้า และไม่มีสำเนียงใด ๆ จากปากของเธอเลย นอกจากสายตาที่เจ็บปวดแสดงอาการวิงวอนสามีของเธอ ขอให้อโหสิให้กับเธอด้วยที่เธอจะขอตายก่อน ขอให้สามีจงรักษาชีวิตลูกน้อยของเธอไว้ด้วย สามีมองสบตาอย่างเข้าใจความหมายในคำวิงวอนของเธอ ส่ายหน้าไม่ยอมให้เธอทำเช่นนั้นพร้อมทั้งเอื้อมแขนไปอุ้มลูกมาไว้แนบอก ด้วยความไร้เดียงสาของเด็กน้อยที่ได้รับไออุ่นจากผู้เป็นพ่อ ทารกน้อยก็ยิ้มและส่งเสียงหัวเราะด้วยความพอใจ ผู้เป็นพ่อเห็นหน้าลูกน้อยยิ้มแล้ว ก็เบือนหน้าหนีด้วยความรันทดใจ ด้วยน้ำตาที่คลอเบ้าตา เขาให้กำลังใจกับภรรยาว่า "เราจะอยู่ด้วยกัน" คนที่เห็นภาพนี้และได้ยินคำพูดประโยคนี้ก็จะต้องเข้าใจทันทีเช่นเดียวกับผู้เป็นสามีซึ่งมีความหมายว่า "เราจะตายพร้อมกัน"

ความโกลาหลอลหม่านเพิ่มขึ้นเป็นลำดับทุกที เมื่อทหารเขมรแดงผ่านไปในหมู่บ้านไหนก็ตาม ก็บังคับกวาดต้อนชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เหล่านั้นมาตั้งแต่ปู่ ย่า ตา ทวด ให้ละทิ้งบ้านช่อง ออกมาเดินบนถนนเช่นเดียวกับชาวเมือง ภาวะความไร้ระเบียบก็ทวีมากขึ้น เนื่องจากความกลัว และความไม่รู้อิโหน่อิเหน่ว่าเกิดอะไรขึ้น ชาวบ้านชาวเมืองไม่รู้จุดหมายปลายทางว่าเขาจะต้อนพวกตนไปไหน และมีอะไรรออยู่ข้างหน้า ชาวเมืองไพลิน นับพัน ๆ ครอบครัวถูกต้อนให้มุ่งเหนือบนถนนฝุ่นแคบ ๆ ที่เต็มไปด้วยหลุม และบ่อ หลังจากที่เดินไปได้ประมาณครึ่งวัน ทหารเขมรแดงอีกกลุ่มหนึ่งก็สั่งให้ฝูงชนหยุด และเดินกลับมายังจุดเดิมอีก วันรุ่งขึ้นทหารคอมมิวนิสต์ก็สั่งให้เดินขึ้นเหนืออีก วนเวียนกลับไปกลับมาอยู่เท่านี้เอง

ในไม่ช้า ฝูงชนที่กำลังถูกต้อนอยู่ ก็เผอิญผ่านมาที่หมู่บ้านอีกแห่งหนึ่ง ดูเหมือนว่าจะมีนายทหารผู้ใหญ่คนหนึ่งแห่งสภาอังกาจู กำลังวุ่นวายอยู่กับการทอดแหจับปลาในบึง เห็นฝูงชนเดินผ่านมา ก็สั่งให้ทหารต้อนคนมาชุดหนึ่ง แล้วบังคับให้สร้างที่พักขึ้นให้ตน

ครั้นย่างเข้าต้นเดือนมิถุนายน การอพยพลงโทษประชาชนขนานใหญ่ก็สิ้นสุดลง ชาวเมืองประมาณ ๓ ล้านเศษ และชาวบ้านอีกประมาณ ๕ แสนคน ก็ถูกอพยพถอนรากถอนโคน จากถิ่นที่อยู่อาศัยมาตั้งแต่บรรพบุรุษ และถูกต้อนกระจัดกระจายไปอยู่ในที่แห่งใหม่ บัดนี้ทางหลวงสายต่าง ๆ ที่เคยมีฝูงชนเดินเบียดเสียดกันอยู่ ก็กลายเป็นถนนร้าง เงียบวังเวงปราศจากผู้คน นอกจากซากศพที่บัดนี้เหลือแต่โครงกระดูก เตียงเหล็กที่ถูกเข็นออกมาจากโรงพยาบาล และทรากรถที่ผุขึ้นสนิม วางทิ้งระเกะระกะอยู่ทั่วไป

ดร. วานเฮย์ ซึ่งสามารถลี้ภัยเข้ามาอยู่ในเวียตนาม ได้พูดปิดท้ายว่า "เขาจะไม่ลืมความทุกข์ยากในขณะที่เขาเร่ร่อนอยู่บนทางหลวงสายตะวันตกเฉียงเหนือ มุ่งสู่เมืองอูดอง และทางหลวงหมายเลขหนึ่ง ตามริมแม่น้ำโขงมุ่งสู่ชายแดนเวียตนามใต้เลย คิดถึงศพที่เขาผ่านตา คิดถึงคนเจ็บที่มาให้เขารักษาวันหนึ่ง ๆ ประมาณ ๓๐ ราย ครึ่งหนึ่งคงจะอยู่ไม่รอดแน่ เขาคาดว่าในเดือนแรก คงจะมีผู้คนล้มตายไปประมาณ ๓ หมื่นคน ทั้งนี้เฉพาะในบริเวณที่เขาพบเห็นเท่านั้น ถ้าคิดทั้งประเทศแล้วคงจะมากมายน่ากลัวกว่านี้แยะ" มีผู้คาดคะเนว่าการอพยพขนานใหญ่นี้ มีคนตายไม่น้อยกว่าสามแสนคน และสำหรับคนที่รอดชีวิตมาได้ก็คงจะต้องพบกับความทุกข์ระทมที่หนักกว่าระลอกแรกอีกทวีคูณ

นิคมใหม่

งีคัช เป็นเด็กหนุ่มวัย ๒๒ รูปร่างล่ำสันแข็งแรง เต็มไปด้วยกล้ามเนื้อเป็นมัด ๆ ตามแบบฉบับของหนุ่มบ้านนอก ตาดำสนิท ผมเหยียดยาว เป็นพุทธศาสนิกชนที่ได้รับการพร่ำสอนจากผู้หลักผู้ใหญ่ ให้มีเมตตาธรรมต่อเพื่อนมนุษย์ ไม่เบียดเบียนรังแกผู้ที่อ่อนแอกว่า เมื่อได้ยินข่าวสงครามสงบแล้ว หนุ่มชาวเมืองไพลินก็เฉลิมฉลองความสบายใจของตนด้วยการเป่าขลุ่ย เพลงที่เขาโปรดปรานตลอดทั้งคืน ความสุขจากความสบายใจก็พลันสะดุดลง เมื่อเขาและมารดาที่เจ็บออด ๆ แอด ๆ ถูกต้อนออกมาจากบ้านเหมือนชาวบ้านอื่น ๆ

กว่า ๒๓ วัน ที่ งีคัช ถูกต้อนให้มุ่งสู่ตะวันออกผ่านป่าละเมาะ จนถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่งชื่ออัมพิลพรับดวม ณ ที่นั้นเจ้านายจากสภาอังกาลูนายหนึ่งเรียกตัวเองว่า สหายมวน ได้ออกคำสั่งให้ชาวบ้าน สร้างหมู่บ้านขึ้นใหม่ ณ ที่นี้

อัมพิลพรับดวม ครั้งหนึ่งเป็นหมู่บ้านที่อุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร อยู่ห่างจากเมืองพระตะบองไปทางตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ ๔๔ ไมล์ ชาวพื้นเมืองเจ้าของเดิมได้ถูกต้อนให้ไปอยู่ที่อื่น ๆ และได้มอบให้ชาวบ้านที่อพยพมาใหม่ประมาณ ๒,๐๐๐ คน เข้าไปอยู่แทน เพื่อที่จะลบล้างซากความทรงจำของอดีตโดยสิ้นเชิง สภาอังกาลูจึงไม่อนุญาตให้ผู้คนที่มาอยู่ใหม่เข้าไปอยู่อาศัยในบ้านที่ทิ้งว่างโดยเจ้าของเดิม แต่บังคับให้ชาวบ้านสร้างกระท่อมที่อยู่อาศัยของตนเองขึ้นใหม่ สร้างสิ่งของเครื่องใช้ขึ้นใหม่โดยสิ้นเชิง เป็น "นิคมใหม่"

ในไม่ช้า สภาอังกาลู ก็สามารถบรรลุงานขั้นแรกที่ได้ตั้งใจไว้ คือการจัดการให้ประชาชนทุกคนจากเมือง จากชนบท เข้าอยู่อาศัยในนิคมใหม่ ซึ่งมีจำนวนนับพัน แต่ละนิคมก็มีสภาพแตกต่างกันตามความสมบูรณ์ของที่ดินและแหล่งน้ำ แต่ถึงจะแตกต่างกันในเรื่องดังกล่าวก็ตาม ในเรื่องของการดำรงชีวิต การทำงาน และการถูกลงโทษโดยทหารเขมรแดงแล้ว จะเป็นแบบฉบับอันหนึ่งอันเดียวกันเหมือนกันไปหมดทั่วประเทศ ที่อำนาจของทหารคอมมิวนิสต์ครอบคลุมไปถึง

สภาอังกลู จะมอบที่ดินประมาณ ๕ ตารางหลา ให้แต่ละครอบครัวสร้างกระท่อมที่พักขึ้นโดยทางการเขมรไม่แยแสที่จะให้เครื่องมือ เครื่องใช้ หรือวัสดุก่อสร้างใด ๆ เลย คงปล่อยให้ชาวบ้านเสาะหาสิ่งของกันเองตามยถากรรม เท่าที่ภูมิประเทศจะเอื้ออำนวยให้

ในไม่ช้ากระท่อมที่พักก็ก่อสร้างได้เสร็จตามมีตามเกิดพอหลบแดดได้ จากนั้นชาวบ้านทุกคนก็ถูกต้อนเป็นกลุ่มเรียกว่า ประชากรรมกร ช่วยกันออกแรงหักร้างถางพง ไถนา ปลูกข้าว และสร้างฝายกั้นน้ำ ทุกคนถูกบังคับให้ใช้แรงงานเยี่ยงทาส ตั้งแต่ ๖ โมงเช้า ถึง ๑๑ โมง และจากบ่ายโมง ถึง ๕ โมงเย็น สัปดาห์ละ ๗ วัน และในบางนิคมยังต้องทำงานในตอนกลางคืนอีก ๓ ชั่วโมง ถ้าเป็นคืนเพ็ญ ชาย หญิง และเด็ก ถูกจับแยก และทำงานเป็นกลุ่ม แยกต่างหากจากกัน นอกจากตอนพักเที่ยงวันให้มาพบปะกันได้ แต่ห้ามพูดคุยหรือบ่น

งีคัช สามารถกล่อมให้สหายมอน ยกเว้นมารดาของเขาไม่ต้องใช้แรงงานเนื่องจากเธอป่วยมาก แต่ งีคัช ก็ต้องชดใช้ด้วยการให้ทำงานรวมอยู่กับกลุ่มคนประมาณ ๒๑๕ คน โดยทำหน้าที่เสมือนกระบือลากคันไถ เป็นเวลาร่วมเดือน

ในตอนเย็นหลังจากเลิกงานประจำวันแล้ว ชาวบ้านในนิคมใหม่จะถูกต้อนให้มาฟังการอบรมลัทธิ และบ่อยครั้งให้มาเป็นสักขีพยาน ฟังการสารภาพบาปของชาวนิคม ที่กระทำการขัดต่ออุดมการของสภาอังกาจู การสารภาพความผิดของตน เป็นการลงโทษสถานเบาที่สุด และยอมให้กระทำได้ไม่เกิน ๒ ครั้ง โดยที่เจ้าตัวจะต้องทำการปรับปรุงตนเองและชำระล้างมลทินของตนให้เป็นไปตามวิธีการที่สภาอังกาจูได้วางกฎเกณฑ์ไว้

ในราวกลางเดือนมิถุนายน ขณะที่งีคัช ทำงานอยู่กลางทุ่ง เผอิญก้าวเท้าพลาดถูกหนามตำเกือบทะลุหลังเท้า เกิดอาการระบมเท้าบวมทั้งต้นขา และปวดไปจนถึงบั้นเอว ขยับเขยื้อนแทบไม่ได้ งีคัช ต้องกัดฟันกระโผลกกระเผลกไปหาสหายมอน เพียงเพื่อที่จะขอพักสักสองสามวันให้แผลทุเลาลง "แผลเล็กน้อยแค่นี้ไม่เป็นเหตุผลเพียงพอที่จะขอพัก" สหายมอนพูดโดยไม่เหลียวหน้ามามองดูเขาเลย

ในเย็นวันเดียวกันนั้นเอง งีคัช ก็ได้รับบทเรียนเกี่ยวกับสารภาพบาปด้วยตนเอง กรรมการชาวนิคมต่างผลัดเปลี่ยนกันขึ้นมาบนเวทีสับโขก งีคัช ต่าง ๆ นา ๆ

"แกจะต้องฝึกหัดการมีชีวิตอยู่พร้อมกับความเจ็บปวด"

"แกจะต้องเสียสละ ไม่รู้จักคำว่าอ่อนแอ"

"แกจะต้องไม่แสดงอาการเกียจคร้าน เอาเปรียบเพื่อนชาวนิคมด้วยการเลี่ยงงาน"

หลังจากโขกสับจนเป็นที่สะใจของทุกคนแล้ว ก็ตามด้วยรายการรับขวัญ ชมว่างีคัช เป็นอิสระชน มีความเสมอภาค และงีคัชมีความสุขที่แวดล้อมไปด้วยเพื่อนชาวนิคม

งีคัช โค้งคำนับยอมรับโดยดุษฏี ยอมรับว่าตนเองเกียจคร้านจริง และจากนี้ไปขอให้คำมั่นกับเพื่อนชาวนิคมว่า เขาจะทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อสภาอังกาจู

การเจียดอาหารเพื่อยังชีพ

มีสิ่งหนึ่งที่ผู้แทนของสภาอังกาจู มักใช้อ้างขู่ประชาชนอยู่เสมอ ๆ ก็คือ ใครก็ตามที่บังอาจขัดขืนหรือลบหลู่คำสั่งของสภา จะถูกกงล้อประวัติศาสตร์บดขยี้ คำขู่ซ้ำ ๆ ซาก ๆ คำนี้ ทำให้ผู้คนที่ได้ยินเกิดจินตนาการว่า กงล้อประวัติศาสตร์จะต้องเป็นกงล้อเหล็กขนาดใหญ่มหึมา กลิ้งอยู่เบื้องหลังของทุกคนพร้อมที่จะบดขยี้ใครก็ตามให้เป็นผุยผงในบัดดลที่ปรากฏว่าใครคนนั้นทำงานเชื่องช้าลง

มีคำสั่งห้ามอย่างเด็ดขาดในเรื่องการร้องรำทำเพลง ความสัมพันธ์ทางเพศ หรือความสัมพันธ์กันในครอบครัว พ่อแม่ทำได้เพียงขอร้องถ้าเห็นลูกประพฤติตัวไม่เรียบร้อย แต่ลูกมีสิทธิที่จะไม่สนใจปฏิบัติตามคำขอร้องของพ่อแม่ได้ และลูกไม่จำเป็นต้องเคารพพ่อแม่ บรรดาเด็ก ๆ จะถูกจัดกลุ่มแยกต่างหากในการอบรมล้างสมองขนานพิเศษ ในนิคมคนาสา อังสกฐ นักศึกษาจากวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ได้เล่าให้ฟังว่า "วิชาเดียวที่ผู้บรรยายย้ำนักย้ำหนาให้เด็กฟังก็คือ การปลูกสร้างความคิดปฏิวัติ และให้เด็กรู้ซึ้งถึง

เป้าหมายสุดยอดของเขมรแดง ตลอดจนการสอดแนมศัตรูทั้งสองฝ่าย ผลจากการนี้เด็ก ๆ ชาวเขมรทั้งหมดได้ถูกอบรมให้เป็นจารชนตัวน้อย ๆ ที่น่ากลัวทีเดียวโดยทำหน้าที่คอยรายงานทุกสิ่งทุกอย่างที่ตนได้ยินได้เห็น ให้ทหารเขมรแดงทราบ"

ปรากฏว่าในนิคมอัมพลพรัมดวม จากรายงานของจารชนเด็ก ทำให้มีการสารภาพบาปกันอย่างขนานใหญ่ในหมู่ชาวนิคม เด็กบางคนเกิดกำแหงในอำนาจใหม่ของตน ที่สามารถดลบันดาลให้คนที่แก่กว่าตนเดือดร้อนได้ เพราะเหตุนี้เอง งีดัช จึงมักจะตัวสั่นงันงกเสมอ เมื่อเดินผ่าน หรือพบเห็นเด็กอมพิษเหล่านี้

ในระยะ ๖-๗ อาทิตย์แรกของการอพยพผู้คนออกจากเมือง สภาอังกาจู สามารถปันส่วนข้าวสารให้ชาวบ้านทุกคนประมาณวันละ ๙ ออนซ์ พอต่อมาในกลางฤดูร้อนชาวบ้านส่วนใหญ่ได้รับการปันข้าวสารเพียงคนละครึ่งกระป๋องนม ซึ่งเป็นการยากที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ จากการขาดอาหาร และน้ำดื่มที่สะอาดพอสมควร ไม่ช้าก็เกิดโรคระบาดขึ้น ไข้มาเลเรีย อหิวาต์ ไทฟอยด์ ในช่วงเวลาเพียงอาทิตย์เดียว นิคมใหม่ ท่าอยง ซึ่งมีชาวนิคมประมาณ ๑,๐๐๐ คน ปรากฏว่ามีคนตายจากโรคระบาดถึง ๒๐๐ คน นิคมชำโบกออก เมื่อก่อตั้งใหม่ ๆ ในเดือนเมษา มีคนประมาณ ๔๔๐ คน ต่อมาในเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม มีคนตายวันละ ๒ ถึง ๕ ศพทุกวัน ทั้งนี้เป็นไปตามรายงานของศาสตราจารย์ ฟัลอูด้ำ ซึ่งถูกทหารเขมรแดงบังคับให้รวบรวมรายงานเป็นรายปักษ์เกี่ยวกับสถิติคนตาย ในนิคมพู่มสเวสา ซึ่งมีชาวนิคมอยู่ประมาณ ๘๐๐ คน ในระหว่างฤดูร้อน มีคนตายรวดเดียว ๑๕๐ คน

ย้อนมาพูดถึง นิคมอัมพิลพรัมดวม งีดัช และสมาชิกในกลุ่มของตนก็สามารถหักร้างถางพงได้เรียบร้อย ทุกคนมีร่างกายทรุดโทรม เหลือแต่หนังหุ้มกระดูกเหมือนซากศพที่เคลื่อนไหวได้ ในกลุ่มของงีดัช เมื่อแรกเริ่มมีสมาชิก ๒๑๕ คน มาบัดนี้มีคนตายไปแล้วร้อยละ ๑๕ พวกที่เหลือยังมีชีวิตอยู่ มีเพียง ๑๐ คน เท่านั้น ที่แข็งแรงพอจะทำงานได้ มี ๑๐ คนที่ตายโดยถูกประหาร ในจำนวนนี้ ๓ คน เป็นอดีตทหารรัฐบาลลอนนอล ได้ไปเล่าความจริงให้สหายมอน ฟังโดยรู้เท่าไม่ถึงการ บำเหน็จที่ได้รับคือ ถูกทหารเขมรแดงเชิญตัวไปยิงทิ้ง จารชนเด็กเผอิญแอบไปได้ยินอดีตตำรวจ ๒ นาย คุยเรื่องเก่าของตนเข้า ผลที่ได้รับก็คือถูกทุบด้วยพลั่วจนตายคาที่

ต่อมาในวันที่ ๑๔ เดือนกันยายน กรรมการนิคมได้สั่งให้งีดัช ทำหน้าที่เป็นยามเพิ่มเติมหลังจากที่เลิกงานประจำวันแล้ว งีดัชได้วิงวอนขอร้องกรรมการว่า แม้งานกลางวันเขาก็เหนื่อยจนแทบจะทำไม่ไหวอยู่แล้ว ยังจะต้องมาเป็นยามกลางคืนอีก สองชั่วโมงให้หลัง งีดัช ก็ถูกบังคับให้สารภาพบาปเป็นครั้งที่สอง สหายมอน ได้ตะโกนด่างีดัช อย่างเกรี้ยวกราด "หยุดทำตัวเป็นปฏิปักษ์กับกงล้อประวัติศาสตร์เสียที" "หยุดฝ่าฝืนคำสั่งของสภาอังกาจู ไม่มีเหตุผลอะไรที่แกจะทำงานกลางคืนไม่ได้"

ในค่ำวันนั้นเอง ก่อนที่กลุ่มคนงานที่งีดัช ร่วมอยู่ด้วย จะแยกย้ายกันไปพักผ่อนเพื่อเอาแรงไว้ต่อสู้กับงานหนักในวันรุ่งขึ้น กรรมการนิคมนายหนึ่งได้พูดขึ้นทีเล่นทีจริงว่า จะให้มีทหารเขมรแดงร่วมไปด้วยกับกลุ่มคนงานของงีดัช โดยสัญชาติญาณ งีดัช ทราบโดยทันทีว่า ถ้ามีทหารเขมรแดงร่วมกลุ่มด้วย

จะมีอะไรเกิดขึ้น ฮีคัช คิดทบทวนดูแล้วเห็นที่จะต้องไปตายเอาดาบหน้า ห่วงอยู่ก็แต่แม่คนเดียวที่ยังเจ็บหนัก อิสระภาพเขาก็รักและหวงแหนไม่ยิ่งหย่อนกว่าเช่นเดียวกัน เชื่อว่าแม่คงจะเข้าใจเขา ตัดสินใจได้แล้ว เขาก็เก็บรวบรวมของมีค่าเท่าที่จะมีเหน็บไว้ในไถ้คาดพุงพร้อมกับขลุ่ยคู่ชีพ คุกเข่าลงกราบมารดาด้วยน้ำตานองหน้าขอขมาแม่ที่จะต้องทิ้งแม่อยู่เดียวดาย แล้วยกเท้าแม่ขึ้นพาดศีรษะเป็นการแสดงความเคารพอย่างสูงสุด ตามประเพณีดั้งเดิมของชาวเขมร ซึ่งถ้าเขมรแดงเห็นเข้าอาจมีโทษถึงตายได้ทั้งแม่และลูก เมื่อตัดใจได้แล้ว ฮีคัช ก็เดินบ่ายหน้าเข้าสู่ป่าละเมาะในราตรีนั้นเอง

ฤดูร้อนอันแสนกันดารของปี ๒๕๑๘ ก็กำลังจะผ่านไป บรรดาประชาชนซึ่งบัดนี้กลายเป็นทาสประจำนิคมไปแล้ว ต่างก็มองไปข้างหน้าด้วยความหวังว่า ฤดูฝนที่กำลังจะย่างเข้ามาแทนที่คงจะช่วยบรรเทาความยากแค้นต่าง ๆ ลงได้ แต่ที่ไหนได้ยังไม่ทันที่จะเริ่มฤดูฝนเลย สภาอังกาจู ก็สร้างความปั่นป่วนให้กับพลเมืองอีกครั้งหนึ่ง ด้วยการสั่งให้อพยพโยกย้ายผู้คนกันอย่างขนานใหญ่ประชาชนกว่าห้าแสนคน ซึ่งได้ช่วยกันหักร้างถางพง สร้างนิคมใหม่ทางภาคใต้ของประเทศ ต้องละทิ้งถิ่นฐานของตน และถูกต้อนกระจัดกระจายให้ไปเริ่มต้นสร้างนิคมใหม่อีก ทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือ และภาคเหนือของประเทศ

ในจำนวนผู้ที่ถูกต้อนครั้งใหม่นี้ ก็มีโสกทาน นักศึกษาสาขาเภสัชกรรมจากกรุงพนมเปญ รวมทั้งน้องสาว แอนนา และน้องชายอีกสองคน คิม และ ทัม รวมอยู่ด้วย ทั้งสี่พี่น้องถูกอัดเหมือนปลากระป๋องอยู่ในรถบรรทุกเป็นเวลากว่า ๓๐ ชั่วโมง แล้วก็ถูกย้ายมาอยู่ในตู้รถสินค้าที่ทึบอับมุ่งไปสู่เมืองศรีโสภณ จากสภาพการถูกต้อนเหมือนสัตว์รวมทั้งการอดอาหารทำให้น้องชายทั้ง ๒ คนต้องล้มเจ็บล้มลง และครวญครางด้วยความทรมานจากสารพัดพิษไข้ที่มารุมล้อม อย่างคาดไม่ถึงว่าทหารเขมรแดงคงจะนึกเวทนาขึ้นมาจึงอนุญาตให้สี่พี่น้องเข้าโรงพยาบาลที่โซนห้าได้

สภาพของโรงพยาบาล คือ อาคารเรียนเก่าที่ก่อเป็นตึก ซีเมนต์ที่ฉาบไว้กร่อนร่อนไปหมดแล้วคงเหลือแต่อิฐแดง ๆ ที่วางซ้อนกันอยู่ พร้อมที่พังทะลายลงได้ทุกขณะ ภายในมีกลิ่นอับ เนื่องจากระบบระบายอากาศไม่ดี และมีผู้คนยัดเยียดอยู่ภายในจนเต็ม ยาฉีดเซรุ่มต่าง ๆ เก็บไว้ในขวดน้ำอัดลมที่ไม่มีฝาปิด ยาน้ำต่าง ๆ เก็บไว้ในขวดยาเพนนิซิลินที่ยังไม่ได้ทำความสะอาดฆ่าเชื้อเลย และจ่ายให้คนไข้ทุกรายโดยไม่คำนึงว่าเขาจะป่วยเป็นโรคอะไร บรรดาผู้ที่ถูกเรียกว่าหมอ หรือบุรุษพยาบาล สังเกตได้ว่า อ่านหนังสือไม่ออกเลย วิธีการตรวจโรคของคนเหล่านี้คือไม่ตรวจเลย และให้ยาส่งเดชไม่ว่าจะเป็นยาเม็ด ยาฉีด หรือสมุนไพรต่าง ๆ แล้วแต่ว่าชนิดไหนใกล้มือหยิบฉวยง่าย

คิม มองเห็นสภาพเหล่านี้ก็ทอดอาลัยว่า ตนต้องตายแน่ ตาของเขามองเหม่อลอยเพดาน และบีบมือพี่สาวแน่นโดยไม่รู้ตัว ในที่สุดเขาก็ตายสมใจนึก ศพของเขาถูกยัดใส่รถเข็น ซึ่งมีโสกทาน และแอนนา เดินตามไปดู จากนั้นสัปเหร่อก็โยนศพน้องชายลงไปในบ่อรวมกับศพคนอื่น ๆ

สามวันต่อมา สองสาวพี่น้องก็ออกไปนอกโรงพยาบาล หวังที่จะตกปลามาเลี้ยง ทัม แต่อนิจจากว่าจะขออนุญาตตกปลาได้ และกลับมาโรงพยาบาลก็พบเตียงอันว่างเปล่า ผู้ดูแลได้บอกว่า น้องของเธอได้ตายไปแล้วอีกคน และเขาได้จัดการเอาศพไปโยนลงบ่อเรียบร้อยแล้ว

จากสี่คนพี่น้อง เดี๋ยวนี้เหลือเพียงสองคน และเป็นผู้หญิงด้วย ต่อมาในเดือนพฤศจิกายน สองสาวจึงตัดสินใจหนีไปประเทศไทยโดยร่วมไปกับคณะโจรกลุ่มหนึ่ง ขณะที่กำลังหนีอยู่ เท้าของโศกทาน ซึ่งถูกลวดหนามตำ ได้เกิดระบมมากยิ่งขึ้น ทำให้กำลังวังชาเธอถดถอย และล้มลงเสมอ ทำให้การหนีของคณะโจรล่าช้าลง จนกระทั่งถึงเชิงเขาเตียนโล่งแห่งหนึ่งคณะโจรจำต้องทิ้งโศกทาน ไว้ตรงนั้น มิฉะนั้นจะพากันตายหมด โศกทาน ต้องตัดใจด้วยน้ำตานองหน้าปล่อยให้น้องสาวหนีไปกับคณะโจร สำหรับเธอนั้นก็ทอดอาลัยล้มตัวลงนอนอย่างสิ้นสติตรงนั้นเอง เธอจะหลับไปนานแค่ไหนเธอไม่ทราบ แต่เมื่อรู้สึกตัวตื่นขึ้น เธอรู้สึกมีกำลังวังชาดีขึ้นสามารถเดินกระย่องกระแย่งต่อไปได้ เธอจึงตั้งเข็มมุ่งสู่ทิศใต้ และอาศัยน้ำค้างที่ติดตามใบไม้แก้กระหายในระหว่างเดินทาง ในเช้าวันที่ ๙ เธอก็ผวาตื่นขึ้น เนื่องจากเสียงกระพรวนที่ผูกคอวัว เมื่อเธอด้อมเข้าไปดูใกล้ ๆ เห็นชาย ๒ คนกำลังเดินเข้ามาใกล้ เธอจึงตัดสินใจเสี่ยงตายวิ่งเข้าไปหาชายทั้งสอง และคว้ามือชายสูงอายุไว้ พร้อมกับระล่ำระลักว่า เธอเพิ่งหนีมาจากเขมร ชายทั้งสองตกตลึงในสภาพของโศกทาน มาก ไม่เชื่อว่าเป็นผู้เป็นคนจริง ๆ ชายที่หนุ่มกว่าถึงกับต้องสำทับถามว่า "เธอเป็นคนหรือเป็นผีกันแน่" ด้วยสำเนียงเป็นภาษาไทย โศกทาน จึงรู้ตัวว่า เธอหนีเข้าเขตแดนไทยได้แล้ว

ในค่ายผู้ลี้ภัย โศกทาน ได้ทราบข่าวว่าน้องสาวแอนนา ของเธอที่หนีมาพร้อมกับคณะโจร นั้นได้ถูกกับระเบิดที่ชายแดน ศพเละไม่มีชิ้นดี เธอจึงเป็นคนเดียวในสี่พี่น้องที่รอดตาย

ตามล่าตามล้าง

ไม่มีอะไรที่จะสร้างความคุคั่นและความเดือดดาลใจให้กับสภาอังกาลูมากยิ่งไปกว่าการทราบข่าวการหนีของพลเมือง ผู้ที่หลบหนีจากนิคมของตน ยากที่จะหาที่พักพิงหรือที่หลบภัยได้ในแดนเขมรได้ เพราะทั้งผู้หลบหนีและผู้ให้ที่หลบภัย จะต้องถูกลงโทษถึงตายทั้งคู่ ด้วยวิธีการทรมานที่สุดเท่าที่มนุษย์จะรู้จัก

เมื่อทหารเขมรแดงได้ชัยชนะเด็ดขาดเหนือแผ่นดินเขมรแล้ว สภาอังกาลูก็สั่งการปิดพรมแดนเขตติดต่อกับประเทศไทยเป็นระยะทางยาวกว่า ๔๕๐ ไมล์ เป็นเขตแดนคดเคี้ยวไปตามแม่น้ำ และป่าเขาบริเวณเขตติดต่อ และแนวเส้นทางเดินในป่าก็สั่งให้วางกับดักระเบิด และขุดหลุมพรางดักล่อไว้

เมื่อเกิดโรคระบาดขึ้นในนิคม ซำโบกออก ในคืนวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๑๘ พัล อูดาม อาจารย์ทางปรัชญา ก็ถือโอกาสหลบหนีพร้อมกับผู้ติดตามอีกห้าคน มุ่งเข้าสู่ป่าซึ่งเป็นเขตติดต่อกับประเทศไทย ด้วยความไม่ชำนาญทาง คนทั้งหมดจึงจำต้องอาศัยแนวเส้นทางเดินเป็นเครื่องหมาย เดินอยู่ได้ประมาณชั่วโมงก็ถูกกับระเบิด บาดเจ็บไป ๔ คน พัล อูดาม ต้องงดเดินทางชั่วคราว และอาศัยต้นไม้พักผ่อนหลับนอนครั้นรุ่งสาง เขาพอจะมองเห็นทัศนียภาพได้ทั่วถึง เขาแทบไม่เชื่อสายตาตนเอง เขาเห็นศพนับจำนวนไม่ถ้วนนอนตายสุมกันอยู่ ๕ ศพบ้าง ๑๐ ศพบ้าง ในระยะ ๓ หลา ๕ หลา เกลื่อนทั่วไปหมด บางศพกำลังขึ้นอืด บางศพก็เหลือแต่โครงกระดูก ศพเหล่านี้คือศพของผู้ที่แสวงหาอิสระภาพ ทหารเขมรแดงจะปักไม้ไว้ที่ดิน ๒ อัน เอาเชือกยูงโยงกันไว้ แล้วล่ามไปผูกไว้กับสลักระเบิดมือ ถ้าเดินอย่างระมัดระวัง และสังเกตที่พื้นให้ดี ๆ จะแลเห็นเชือก แต่ถ้าเป็นเวลากลางคืน จะไม่มีทางสังเกตเห็นได้เลย ดังนั้นจึงไม่น่าประหลาดใจที่จะเห็นศพตายหมู่เป็นจำนวนมาก ๆ ถึง ๑๐ ศพ ในคราวเดียวกัน

ตลอดเส้นพรมแดนไทย เขมร สภาอังกาลูได้วางหน่วยตรวจการไว้คอยลาดตระเวณตลอดป่าเขา และแม่น้ำ เพื่อล่าชาวเขมรที่คิดจะหลบหนี เขียวคิมทวน อดีตนายทหารฝ่ายรัฐบาล พร้อมด้วยพลพรรคอีก ๓๗ คน ได้พยายามหนีจากนิคมโชอู้ หน่วยลาดตระเวณพบเข้า ก็ลั่นกระสุนสังหารไป ๒๑ ศพ ซึ่งมีเด็กอายุ ๔ ขวบรวมอยู่ด้วย เขียว และพลพรรคที่เหลือตะเกียกตะกายหนีตายเข้าเขตแดนไทยได้ใน ๑๒ วันให้หลัง ตลอดเส้นทางที่เขาหนีมา พบศพนับจำนวนไม่ถ้วนตายด้วยน้ำมือของหน่วยลาดตระเวณทั้งสิ้น

อับดุล ฮัดจิ โมฮำหมัด ซึ่งเป็นชาวเขมรถือมุสลิม ต้องหลบหนีการรังควานของเขมรแดง ได้เล่าถึงประสพการณ์ของเขาว่า "เขาต้องเดินทางหนีเป็นเวลาถึง ๑๐ วัน ใช้เวลาเฉพาะกลางคืนเท่านั้นในการเคลื่อนที่ ตลอดเส้นทางได้อาศัยกลิ่นเน่าเหม็นของศพเป็นเครื่องนำทาง"

ฉูกพน ซึ่งหนีมาจากนิคมพุ่มโทที แขวงเมืองสำโรง ได้รายงานว่า "ในบางจุด เขาได้พบศพ ๕๐ ศพ ผูกไว้ด้วยกัน ใต้ต้นไม้แห่งหนึ่ง มีทารกเด็กตายถูกมัดมือโยงไว้กับกิ่งไม้ สันนิษฐานว่าปล่อยให้ตายทั้งเป็น บนเส้นทางสู่ชายแดนไทย เขาเชื่อว่าได้พบศพกว่า ๕,๐๐๐ ศพ เส้นทางบางตอนมีโครงกระดูกวางสุมกันหนาจนเขาไม่กล้าเหยียบ เพราะกลัวกระดูกจะบาดเท้าเอา"

จากคำบอกเล่าของคนที่หนีมาได้ ยืนยันเป็นเสียงเดียวกันว่า แม้จะมีภยันตรายมากกว่านี้อีกร้อยเท่าพันเท่า ก็ไม่สามารถที่จะยับยั้งความตั้งใจของชาวเขมรที่ต้องการจะหลบหนีเข้าสู่ชายแดนไทยเสมอมิได้ขาด ในระยะแรก ๆ ชนกลุ่มแรกที่หลบหนีมา มักเป็นนักศึกษาปัญญาชน ข้าราชการ ทหาร และพ่อค้า พอย่างเข้าฤดูฝนในปีเดียวกันนั้น นักหนังสือพิมพ์ชาวอังกฤษชื่อ จอห์น สเวน ได้มาเยี่ยมค่ายผู้ลี้ภัยที่ชายแดนไทยเขมร และได้ซุดคุยกับชาวเขมรบางคน ได้พบว่าชาวเขมรเหล่านั้นเป็นคนผิวคล้ำ และตามตัวมีรอยสักซึ่งเป็นที่นิยมกันในหมู่ชาวนายุคปฏิวัติ จากหลักฐานเหล่านี้ก็เป็นเครื่องยืนยันว่า แม้แต่ชาวนาที่เขมรแดงเคยพยายามล้างสมองมาแล้วก็ยังต้องหนีลัทธิอุบาทว์

การหนีแบบแหวกแนว

ในจำนวนการหนีจากลัทธิอุบาทว์นับครั้งไม่ถ้วนนั้น คงจะไม่มีการหนีที่น่าตื่นเต้นจดจำยิ่งไปกว่าการหนีของเด็กหนุ่ม ๔ คน คับยูน อายุ ๒๖ ปี นิ่มอายุ ๑๗ ปี สามสอน อายุ ๒๑ ปี และสามอัน อายุ ๑๘ ปี

หลังจากที่ถูกต้อนออกมาจากกรุงพนมเปญแล้ว คับยูนและนิ่ม ก็ถูกกำหนดให้สังกัดอยู่ในนิคมทวนสปือ ห่างลงไปทางใต้ประมาณ ๑๘ ไมล์ ณ ที่นั้น คับยูน ปกปิดความลับที่ตน เคยเป็นทหารของรัฐบาลลอนนอล สำหรับนิ่ม ผู้เป็นน้องชายนั้น ได้แจ้งความจริงว่าตนมีอาชีพเป็นช่างภาพ ซึ่งต่อมาในเดือนมิถุนายน สภาอังกาลู ได้สั่งให้นิ่ม มาทำการถ่ายภาพในกรุงพนมเปญ เพื่อวัตถุประสงค์การโฆษณาชวนเชื่อ

เมื่ออยู่ในนครร้างพนมเปญ นิ่ม มีสภาพเป็นกึ่งนักโทษ ในบ้านที่เขาใช้เป็นห้องมืด เพื่อการล้างและอัดภาพนั้น มีทหารคอมมิวนิสต์เฝ้าแหนรายล้อมอยู่อย่างแน่นหนา สำหรับคับยูน ผู้พี่ชายนั้น ก็ต้องทนทุกข์ทรมานอยู่ในนิคมตลอดฤดูร้อน เฝ้าดูคนตายลงทุกวัน ทรมานอยู่กับความหิว และความเป็นอยู่ใกล้สัตว์เต็มที

ขอเชิญญาติมิตร และ เพื่อนชาวพุทธที่เคารพ

ไปร่วมกุศลและโมทนา เนื่องในงานทำบุญเลี้ยงพระ 500 องค์ ครั้งที่ 17
โดยมีองค์สมเด็จพระสังฆราช อริยวงศาคตญาณ เสด็จไปเป็นประธานของสงฆ์
ณ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ตลาดพลู ธนบุรี กรุงเทพมหานคร
วันอาทิตย์ที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2523 เวลา 10.00 น.
ขอได้โปรดไปร่วมกุศล ณ วันเวลาดังกล่าวโดยพร้อมเพรียงกัน

คณะกรรมการจัดงาน

นาย อำนวย อุทัยธัน	นาย ล่อ ลิ้ม
นาง วนิดา อุทัยธัน	วัฒนาพลาสติคและการชุบ
นาย ชิวหงอ แซ่ลิ้ม	นาย เตือนเม้ง แซ่เบ้
นาย พิมล อุทัยธัน	นาย เขอ เกิดช้าง
นาย อดุล และ นางวัฒนา อุทัยธัน	นาย ณรงค์ กิจกาญจนไพบูลย์
นาย อุ่ยต๋ง แซ่อึ้ง	กำนัน ทองวัน ปาลโท
นาย ศิริ เปี่ยมสวัสดิ์	ผู้ใหญ่ ช้อน วิสุวรรณ
นาย ศิริ เติมรัตนกุล	แม่กุหลาบ แม้นจิต

京都廷叻蒲帕司乍倫越北欖第十七次齋僧五百位和尚緣起

伏聞

要登覺岸，只須植良為先，欲植福田，莫若敬僧第一。同人等勉其心力，發起勝
緣，謹擇佛曆二五二三年十月十九日上午十時
庚申年九月十一日星期日假就廷叻蒲帕司乍倫越北欖齋僧五百位和尚法會，同時
恭　請
僧皇法駕蒞臨供養，主持誦吉祥經，事屬共同植福善舉，屆時敬希各界善信準時
蒞臨到越參加，共植福慧，溯思昔日貧女貢髮飯僧，以少因緣福感生天，以是殊
勝良機，敬勉善信，發揮有心，携眷參予，同植福田，不勝至盼。

供僧發起人

蔡亦綸　羅　林
吳王鎰　馬　乙　林
林修浯　蔡　生　成
鄭可光　蔡　時　機
蔡瑞勤　乃　詩　里　·　燮　沙　越
吳炳金　馬　鎮　明

同啓

ต่อมาในคืนวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน คับยูน แว่วได้ยินเสียงเรียกชื่อตนจากภายนอกกระท่อม เมื่อย่องออกไปดู จึงได้รู้ว่าเป็น นิ่ม ซึ่งส่งสัญญาณ เขาเดินตามไปในความมืด หลังจากที่สองคนพี่น้อง กึ่งเดินกึ่งคลานแฝงความมืดหลบออกมาจากหมู่บ้านได้ ที่ปลายสุดถนนมีรถเปอโยต์ ๔๐๔ จอดรออยู่ ผู้ที่นั่งรออยู่ภายในคือ สามสอน และสามอัน เด็กหนุ่มทั้งสองเป็นช่างฟิต ที่ทางสภายังกาจูต้อนให้มาประจำอู่กลาง นิ่ม ได้เกิดคุ้นเคยกับคนทั้งสองขึ้นมา จึงได้พร้อมใจกันชักชวนหนีเข้าเมืองไทยโดยอาศัย รถเปอโยต์ที่ขโมยมาจากเขมรแดง แผนการง่าย ๆ ของพวกเขาก็คือ ขับรถไปจนถึงเมืองนิมิต ใกล้ ๆ เมืองศรีโสภณ แล้วจัดการทิ้งรถ และหาทางติดตามกับพวกขนของหนีภาษีที่พอจะไว้ใจได้ให้เป็นผู้นำทาง เข้าสู่ประเทศไทย

ขณะที่คนทั้งสี่ ขับรถมุ่งเหนือสู่กรุงพนมเปญ ก็ได้พบว่า รถเปอโยต์เครื่องดีเซล ที่พวกเขาจะใช้เป็นพาหนะหลบหนีนั้น มันเชื่องช้า เร่งไม่ขึ้นเอาซะเลย ถ้าขืนขับไปมีหวังถูกรถเขมรแดงที่เร็วกว่าไล่ต้อนจับเอาได้ง่าย ๆ สามสอน ให้ความมั่นใจว่า เขาสามารถจะขโมยรถที่ใหญ่กว่า และเร็วกว่าโดยไม่ยากนัก อู่กลางที่สามสอน เป็นช่างฟิตประจำอยู่นั้น อยู่ด้านหลังโรงภาพยนตร์เก่า โสริยา ไม่มีทหารเฝ้ายามเลย เพราะคอมมิวนิสต์ชะล่าใจว่า คงไม่มีใครเอารถไปได้ เนื่องจากรถทุกคัน คอมมิวนิสต์ได้ถ่ายเอาน้ำมันออกหมดและกุญแจรถก็เก็บไว้ที่อื่น

เพื่อเตรียมการหนีครั้งสำคัญในชีวิตให้พร้อมสรรพ หนุ่มทั้งสี่ จำเป็นต้องแวะที่กรุงพนมเปญ ที่ทำงานของนิ่ม ซึ่งเขมรแดงใช้ทั้งเป็นค่ายทหารและศูนย์ถ่ายภาพ ในขณะที่คับยูนซ่อนตัวอยู่ท้ายรถทหารเขมรแดงนอนหลับอยู่ภายในบ้าน นิ่มและสาม ก็ช่วยกันขนเสบียงกรัง และของมีค่าที่คิดว่าจะใช้เป็นเครื่องเปิกทางเข้าสู่ประเทศไทยได้ ของที่ขนมาได้แก่ ข้าวสาร เครื่องกระป๋อง กล้องถ่ายรูป บุหรี่ เข็มทิศ ปืนไรเฟิลเอเค ๔๗ และปืนพกสมิธแอนด์เวสสัน นอกจากนั้นก็ยังถือโอกาสขโมย เครื่องแบบสีเขียวของนายทหารเขมรแดง และไม่ลืมที่จะเผื่อให้คับยูน หนึ่งชุดด้วย

ที่อู่กลาง สามสอนและสามอัน กำลังสาละวนกับการคัดเลือกพาหนะที่จะใช้หนี เขาได้เลือกรถเบนซ์สีครีม รุ่น ๑๙๗๕ ได้คันหนึ่ง ดูจากเข็มไมล์ รถคันนี้แทบไม่ได้ใช้เลย สามสอนก็จัดการเติมน้ำมันที่ขโมยจากโกดังเก็บของที่เขารู้ทางหนีทีไล่ดี ใส่รถเบนซ์จนเต็มปรี่ และยังมีสำรองใส่ไว้ท้ายรถอีก ๓ กระป๋องใหญ่ จากนั้นด้วยความชำนาญของช่างเครื่องที่ตนฝึกมานาน ก็จัดการต่อสายตรงกับขั้วแบตเตอรี่สตาร์ทรถ วิ่งออกไปจากอู่ในราตรีนั้นเอง

ทั้งหมดแต่งกายด้วยเสื้อดำ กางเกงดำ สวมรองเท้าแตะโฮจิมินห์ ผูกคอด้วยผ้าขาวม้าแบบทหารเขมรแดง หนีออกจากกรุงพนมเปญในตอนตี ๒ มุ่งสู่เมืองพระตะบองทันที ในขณะที่รถวิ่งเข้าใกล้จุดตรวจบนทางหลวงสายที่ ห้า ทั้งสี่คนต่างซ้อมความเข้าใจเผื่อถูกตรวจ แต่เมื่อถึงจุดตรวจเข้าจริง ๆ ทหารเขมรแดงกลับผายมือ ให้รถผ่านไปได้โดยไม่ทำการตรวจเลย เพราะคิดว่าคนที่จะขับรถเบนซ์หรูหราคันนี้ออกมาได้ จะต้องเป็นพลพรรคคอมมิวนิสต์ชั้นผู้ใหญ่เป็นแน่ รถเบนซ์คันนี้จึงกลายเป็นรถศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถนำคนทั้งสี่วิ่งผ่านเส้นทาง เพียงสามชั่วโมง ได้ระยะทางซึ่งหากจะเดินด้วยเท้าเปล่า อาจต้องใช้เวลาเป็นแรมปีทีเดียว พอรุ่งสางประมาณ ๖ โมงเช้า ทั้งสี่ก็มาถึงเมืองพระตะบอง เมืองร้าง ซึ่งไม่มีทหารเขมรแดงคนใดหาญพอที่จะหยุดรถเบนซ์คันนี้ได้อีกเช่นเดียวกับเมืองอื่น ๆ ที่ผ่านมา คับยูน จึงเกิดความคิดใหม่โดย

เปลี่ยนจากแผนเดิม เรื่องอะไรจะต้องทิ้งรถมาเดินป่าให้เป็นการทรมานตัวเอง ในฐานะที่ใคร ๆ ก็เข้าใจว่าเขาเป็นสมาชิกคนสำคัญจากสภาอังกาฉ เขาก็ย่อมจะสามารถขับรถผ่านไปจนถึงปอยเปต ได้ไม่ยาก เขาคิดว่าด้วยรถคันเดียวกันนี้ เขาจะขับฝ่าแผงกั้นบนสะพานที่เชื่อมปอยเปต กับอรัญประเทศเข้าสู่ประเทศไทยอย่างสง่าผ่าเผย เมื่อคิดได้เช่นนี้แล้ว คับยูน ก็สั่งให้ สามอัน สวมยูนิฟอร์มสีเขียวทำตัวเสมือนหนึ่ง พลขับประจำตำแหน่ง พณฯ ท่าน

เมื่อเขาขับรถออกนอกเมืองพระตะบอง เขาก็ต้องชะลอรถลง เมื่อจะผ่านจุดตรวจแห่งหนึ่งซึ่งมีทหารหญิง หน้าตาทมึงถึงเฝ้ายามอยู่ คับยูนอ่านเหตุการณ์ออกว่า ทหารหญิงเป็นคนเคร่งระเบียบคงไม่ยอมให้ผ่านโดยไม่ทำการตรวจค้นเป็นแน่ รวดเร็วเท่าความคิด เขาสั่งให้พลขับหยุดรถก่อนได้รับสัญญาณจากทหารยามเสียอีก และกระซิบสั่งให้นิ่ม เตรียมกล้อง ทำทีถ่ายภาพ

กับทหารหญิง คับยูนได้พูดว่า "สหายอังกา ได้สั่งให้เรามาบันทึกภาพสหายชาวนาทั้งหลาย ที่มีความสงสัยอยู่กับการทำงานในนา ในไร่ เมื่อวานนี้คณะของเราอยู่ที่เมืองสีหนุวิลล์ มาวันนี้เป็นโอกาสของท่านบ้าง ที่ควรจะได้รับเกียรตินี้" นิ่ม ผู้ทำหน้าที่เป็นช่างภาพ ก็ถือโอกาสผสมโรงอย่างแนบเนียนมือถือกล้องแอ่นหน้าแอ่นหลัง เหวี่ยงซ้าย เหวี่ยงขวา เพื่อหามุมที่เหมาะสม ในขณะที่คับยูน ออกคำสั่งเป็นผู้กำกับการบันทึกภาพอยู่ในสนาม

"ลองมุมนี้บ้าง! น่าน ยังงั้น! ยิ้มไว้ ขณะที่ทำงาน สหายอังกา ต้องการเห็นภาพสหายชาวนาผู้มีความสุขอยู่กับการทำนา"

ยิ่งคนทั้งสี่ขับรถใกล้ชายแดนไทยเข้าไปมากเพียงไร การตรวจค้นก็ยิ่งทวีความเข้มงวดมากยิ่งขึ้น ระหว่างเมืองพระตะบองและศรีโสภณ เขาถูกสั่งให้หยุดหลายครั้ง และทุกครั้งที่หยุด เขาก็ใช้กลเม็ดแบบเดิม เมื่อเห็นทหารลังเลใจว่าจะตรวจค้นดีหรือไม่ นิ่มจะสาละวนอยู่กับกล้อง ในขณะที่คับยูนกำกับการถ่ายภาพ ด้วยการขอให้ทหารเขมรแดงยืนเต๊ะท่าให้ดี ยิ้มให้เก่ที่สุด เพื่อสหายอังกาในกรุงพนมเปญ

ในที่สุดรถเบนซ์ยานคู่ชีพก็พาคนทั้งสี่ถึงเมืองปอยเปตราวบ่าย ๒ โมง และเมื่อเขาขับรถไปใกล้สะพานที่ทอดข้ามแม่น้ำคลองลึก เชื่อมกับอรัญประเทศ เขาก็ต้องผิดหวังมาก แทนที่จะเห็นแผงไม้กั้นเพียงอันเดียวอยู่กลางสะพาน เขากลับเห็นเครื่องกีดขวางเป็นกำแพงไม้หนาตั้งตระหง่านขวางหน้าอยู่ ทั้งสี่คนไม่มีทางเลือก นอกจากเล่นละครฉากเดิมต่อไป จนกว่าจะหาวิธีการแอบหนีข้ามแม่น้ำคลองลึกไปได้

เมื่อลงจากรถ คับยูนก็ตีสีหน้าเคร่งขรึมอธิบายการมาของเขาให้นายทหารเขมรแดงประจำด่าน ทราบถึงวัตถุประสงค์การถ่ายภาพยนตร์ นายทหารเขมรแดงได้รับทราบอย่างเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่งแต่หลังจากที่ชั่งน้ำหนักระหว่างหน้าที่ความรับผิดชอบ และเสี่ยงที่จะถูกลงโทษจากสภาอังกาฉ นายทหารเขมรแดงก็ตัดสินใจสั่งให้ทหารในบังคับบัญชาของตนประมาณ ๑๐๐ คน ยืนเข้าแถวเพื่อรับการบันทึกภาพ

คับยูน และนิ่ม ก็สามารถเล่นละครได้สนิทมาก ผลัดกันถ่ายรูปหมู่บ้าง เดี่ยวบ้าง สายตาก็สอดส่ายหาลู่ทางที่จะหลบข้ามแดนไปแต่ก็ทำได้ยาก เพราะทหารวนเวียนอยู่ใกล้ตัวเหลือเกิน "เห็นทีจะ

ต้องทำอะไรบางอย่างแล้วล่ะ ยืนช้า มีหวังเน่า" ดับยูน กระซิบบอกน้องชาย น้องชายพยักหน้าเห็นด้วย และบอกกับพี่ชายว่า "จะทำทีว่าเลนซ์กล้องหาย และเราจะขอค้นหาให้ทั่วบริเวณ" ปรากฏว่าความคิดนี้ได้ผลเกินคาด แทนที่ทหารเขมรแดงจะให้คนทั้งสี่ค้นหากันเอง ยังมีทหารเขมรแดงอีก ๒ นายมาช่วยหาให้อีกด้วย ขณะที่คนทั้งสี่สาละวนอยู่กับการค้นหาเลนซ์ โดยคลานไปกับพื้นหญ้า ก้ม ๆ เงย ๆ ปากก็สบถสาบานต่าง ๆ นานา ว่าเป็นความสะเพร่าของตน อะไหล่พวกนี้ก็หายากด้วย พลอยทำให้สหายเขมรแดงต้องลำบากด้วย พร้อมกับคืบคลานใกล้แม่น้ำเข้าไปทุกที ในที่สุดทหารเขมรแดงก็ยอมแพ้ที่จะค้นต่อไป จึงขอตัวกลับค่าย ปล่อยให้คนทั้งสี่ค้นกันเองต่อไป

พอลับตาทหารเขมรแดงเท่านั้นเอง คนทั้งสี่ก็กระโจนพรวดลงไปในน้ำ ตะเกียกตะกายขึ้นไปบนเรือบรรทุกข้าวสารที่พวกขนของหนีภาษีจอดทิ้งไว้ ทั้งสี่จ้ำพายเพียง ๒-๓ พรวดเท่านั้น ก็ข้ามมาอีกฝั่งได้โดยสะดวก รวมเบ็ดเสร็จเขาใช้เวลาหนีเพื่ออิสระภาพเพียง ๑๖ ชั่วโมงเท่านั้นเอง ทำลายสถิติเพื่อนชาวเขมรรายอื่น ๆ โดยสิ้นเชิง

<u>กาพยุคเหนือฟ้าเขมร</u>

ในปี ๒๕๑๙ อิทธิพลของสภาอังกาจู ก็ครอบคลุมไปทั่วเขมร ไม่มีผู้ใดกล้าท้าทายพลเมืองทุกคนได้รับการล้างสมอง เสมือนเป็นหุ่นยนตร์ที่ขาดชีวิตจิตใจ สุดแต่เจ้าชีวิตทหารเขมรแดงจะปราณีนิคมใหม่ที่ถูกสร้างขึ้นท่ามกลางป่าดง โดยความคิดของสภาอังกาจูนั้น บัดนี้ก็สามารถทำงานสนองประโยชน์ให้ได้แล้ว โดยสามารถเก็บเกี่ยวพืชพันธุ์ธัญญาหารในเดือนธันวาคมได้เพียงพอที่จะเลี้ยงคนทั้งประเทศพิจารณาดูแล้ว ผลผลิตที่ได้น่าจะเป็นที่พอใจของสภาอังกาจู ในอันที่จะรักษาความสงบของประเทศ และลดอัตราการตายเนื่องจากการไม่ได้รับอาหารเพียงพอ แต่นั่นเป็นการคาดคะเนที่ผิดทั้งสิ้น

ในเดือนตุลาคม ๒๕๑๘ มีผู้ดักฟังวิทยุในเขมรได้ และเผอิญได้ยินคำสั่งจากพนมเปญถึงนายทหารคอมมิวนิสต์ในเมืองศรีโสภณ ให้เตรียมกวาดล้างชาวเขมรรุ่นเก่าให้สิ้นเสี้ยนหนามแผ่นดิน ได้แก่พวกอดีตทหารฝ่ายรัฐบาล ข้าราชการ รวมทั้งครอบครัว โดยไม่คำนึงถึงยศ หรือฐานะใด ๆ ทั้งสิ้น ทั้งนี้ให้เริ่มได้ทันทีภายหลังจากการเก็บเกี่ยวแล้ว คำสั่งดังกล่าวนี้ได้แพร่สะพัดไปในหมู่ทหารคอมมิวนิสต์ และได้บานปลายให้รวมถึง ครูบาอาจารย์ นักศึกษา และหัวหน้านิคมด้วย

การกวาดล้าง หรือฆ่าทิ้งได้เริ่มเมื่อต้นปี ๒๕๑๙ ซึ่งแต่เดิมแผน การฆ่าครั้งยิ่งใหญ่นี้มุ่งเฉพาะนายทหารและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เท่านั้น บัดนี้การฆ่ากวาดล้างประชาชนได้รวมไปถึงคนที่ต่ำต้อยที่สุดในสังคม ได้แก่พวกข้าราชการชั้นผู้น้อย พลทหาร พลตำรวจ จนกระทั่งคนบริสุทธิ์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการบ้านการเมืองเลย เช่น หมอ พยาบาล ครูอาจารย์ และผู้ดูแลป่า

บาทหลวงฟรังซัว ซึ่งเป็นผู้แทนของฝรั่งเศส ประจำ ณ กรุงพนมเปญ ได้รายงานว่า เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม นายทหารคอมมิวนิสต์ ในเมือง<u>มงคลบอไร่</u> ได้ประกาศว่า "บรรดาอาชญากรสงคราม (พลเมืองที่ถูกต้อนจากเขตของฝ่ายรัฐบาลลอนนอล เมื่อ ๑๗ เมษายน ๒๕๑๘) ซึ่งถูกต้อนมาทำงานในนิคมต่าง ๆ นั้น หมดความจำเป็นแล้ว ขอให้บรรดาหัวหน้าประจำท้องถิ่น ดำเนินการกำจัด ตามวิธีการที่ตนเห็นสมควร" หลังจากประกาศ ได้เผยแพร่ไปทั่วทุกนิคม อัตราการตายของพลเมืองก็เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

อีกครั้งหนึ่ง เท่าที่พลพรรคของสภาอังกาลู จะสามารถแกะรอยว่าพลเมืองคนใดเกี่ยวข้องกับรัฐบาลชุดเก่าบ้าง ทั้งนี้เพื่อเป็นการฉลองชัยชำนะอีกครั้งหนึ่งในวันครบรอบปีแรก

บาทหลวงฟรังซัว ได้อาศัยอยู่ในกรุงเพนมเปญ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ถึง ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้ศึกษาพุทธศาสนา และภาษาเขมรจน แตกฉาน และเป็นนักเรียนมีชื่อด้วยการเขียนเรื่องราวของศาสนาเป็นภาษาเขมร ดังนั้นจึงพอจะเชื่อรายงานของท่านบาทหลวงฟรัวซัวส์ ว่าถูกต้องใกล้เคียงความจริงมากที่สุด หลังจากที่ท่านบาทหลวงได้มีโอกาสสอบถามผู้ลี้ภัยชาวเขมรในประเทศฝรั่งเศส และการดักฟังวิทยุจากกรุงพนมเปญ ท่านบาทหลวงได้สรุปว่า ในระหว่างเดือนเมษายน ๒๕๑๘ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๑๙ ชาวเขมรได้เสียชีวิตลงประมาณ ๘๐๐,๐๐๐ คน อันเป็นผลมาจากการอดอาหาร การเจ็บป่วยด้วยโรคระบาด และการถูกประหารชีวิต ต่อมาเมื่อท่านได้มีโอกาสสอบถามผู้ลี้ภัยในประเทศไทย ซึ่งท่านใช้เวลาประมาณ ๑ เดือน ในการประมวลข่าวสารต่าง ๆ ปรากฏว่าข้อสรุปของท่านในตอนแรกเกี่ยวกับจำนวนคนตายนั้นต่ำกว่าความเป็นจริงมาก

ผู้เขียนบทความเรื่องนี้ได้ทำการประเมินโดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลกลุ่มต่าง ๆ ได้ประมาณไว้ว่า คนเขมรที่เสียชีวิตไปในระหว่างวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๑๘ ถึงสิ้นธันวาคม ๒๕๑๙ อันเป็นช่วงที่สภาอังกาลูกำลังกระหายเลือดนั้น มีไม่ต่ำกว่า ๑ ล้าน ๒ แสนคน รวมทั้งชาย หญิง และเด็ก

ถ้าท่านได้อ่านบทความนี้แล้ว และมีคำถามในใจเกี่ยวกับความหฤโหดของเขมรแดงแล้ว ลองมาฟังการให้สัมภาษณ์ของนายเขียว สัมพันธ์ หัวหน้าใหญ่ของสภาอังกาลู

เมื่อคราวเดินทางไปร่วมประชุมประเทศที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ณ ประเทศศรีลังกา เมื่อเดือนสิงหาคมที่แล้ว ผู้สื่อข่าวแห่งนิตยสาร แฟมิเกลีย คริสตีนา ซึ่งเป็นนิตยสารรายปักษ์ของอิตาลี ได้เป็นผู้บันทึก การให้สัมภาษณ์ไว้

"ในระหว่างที่กัมพูชา อยู่ในภาวะสงครามเป็นเวลา ๕ ปี ได้มีพลเมืองเขมรเสียชีวิตลงกว่า ๑ ล้านคน ปัจจุบันนี้พลเมืองเขมรเหลือ ๕ ล้านคน ทั้ง ๆที่ก่อนสงคราม มีพลเมืองอยู่ ๗ ล้านคน

"เอ๊ะ แล้วพลเมืองที่ขาดจำนวนไปอีก ๑ ล้านคน นี่เกิดอะไรขึ้น" เขียว ตอบอย่างรำคาญใจว่า "พวกตะวันตกนี่ฝีลึก ขอกแขกจริง ๆ เรื่องอะไร ท่านจะต้องมาสอดรู้ หรือกังวล กับพวกอาชญากรสงครามเหล่านั้นด้วย คนเหล่านั้นสมควรแล้วที่จะได้รับโทษเยี่ยงผู้แพ้สงคราม เหมือนอย่างที่ผู้ชนะเขาทำกันทั่วไป"

เมื่อครั้งที่มีการกวาดล้างบ้านเมืองกันใหม่ ๆ และมีการฆ่าพลเมือง เยี่ยงผักปลานั้น นายเอียง ซารี ซึ่งเป็นหนึ่งในหัวหน้าใหญ่แห่งสภาอังกาลู ได้มีโอกาสเดินทางไปร่วมประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ เขาได้ไปร่วมประชุมในฐานะผู้แทนของประเทศที่เกิดใหม่ เป็นเขมรใหม่ที่ไม่มีมรดกทางวัฒนธรรมใด ๆ เหลืออยู่เลย มหาวิทยาลัยงานศิลปะ ดนตรี วรรณคดี วิทยาศาสตร์ และความหวังที่จะมีชีวิตที่ดีขึ้น ถูกเขมรแดงทำลายล้างจนหมดสิ้นทราก ซึ่งเป็นความภูมิใจของนายเอียง ซารี ที่มักจะโอ้อวดเสมอ ๆ ว่า "บัดนี้ บ้านเมืองทุกแห่งในเขมรได้ถูกชำระล้างทำความสะอาดหมดสิ้นแล้ว" และเมื่อ

เขาปรากฏตัวในที่ประชุมใหญ่ ผู้แทนของชาติต่าง ๆ ก็ลุกขึ้นยืนตบมือต้อนรับ นายเอียง ซารี อย่างยิ่งปานประดุจเป็นวีระบุรุษทีเดียว

โลกช่างยุติธรรมเสียนี่กระไร ทุกประเทศพอจะรู้ว่าอะไรเกิดขึ้นกับพลเมืองเขมร แต่ประเทศส่วนใหญ่ก็ปิดปากเงียบ ไม่มีใครเป็นปากเป็นเสียงแทนชาวเขมรผู้ประเคราะห์กรรมเหล่านั้น บรรดานักศึกษาซึ่งเคยทำตัวเป็นเจ้ากี้เจ้าการต่อต้านสงครามในเวียดนาม และเขมร ก็เก็บตัวอยู่เงียบ ๆ ไม่มีการประท้วงใด ๆ แม้กระทั่งเสียงไวของสมาชิกสภาคองเกรส ก็สงัดเงียบเช่นเดียวกัน

บนถนนเพนซิลเวเนีย แชมป์เอลีเซ่ และจัตุรัสทราฟัลก้า ซึ่งเคยเป็นจุดรวมของนักเดินขบวนเรียกร้องสันติภาพให้กับเวียดนามและเขมรนั้น บัดนี้ไม่เห็นมีใครขยันพอที่จะมาเดินขบวนประท้วงว่าสันติภาพที่พวกเขาเคยเรียกร้องนั้น ได้นำอะไรบ้างมาสู่ประชาชนชาวเขมร

สำหรับประชาชนชาวเขมรเองนั้น บัดนี้พวกเขาได้กลายสภาพเป็นทาสประจำนิคมไปแล้วภายใต้กระบอกปืน และความอำมะหิตของเขมรแดง ทุกคนสิ้นหวังและรู้ดีว่า กาพยุคได้เริ่มขึ้นแล้ว เมื่อวันที่เขาเขาคิดว่าเขมรแดงจะนำสันติภาพมาให้ วันรุ่งขึ้นคงจะเป็นวันที่ซับเฉา และมืดมนยิ่งกว่าทุก ๆ วันที่ผ่านไป สิ่งเดียวที่จะช่วยชาวเขมรได้ขณะนี้ก็คือ ข่มตาให้หลับลง เพราะเวลาหลับเป็นเวลาเดียวเท่านั้นที่เขาเป็นตัวของตัวเอง ไม่มีใครมาเป็นเจ้าชีวิตของเขาได้ นอกจากว่าเขาจะเก็บเอาเรื่องที่เกิดขึ้นในตอนกลางวันไปฝันอีกในเวลานอน

****

ต้องทำอะไรบางอย่างแล้วล่ะ ขืนช้า มีหวังเน่า" คับยูน กระซิบบอกน้องชาย น้องชายพยักหน้าเห็นด้วย และบอกกับพี่ชายว่า "จะทำทีว่าเลนซ์กล้องหาย และเราจะขอค้นหาให้ทั่วบริเวณ" ปรากฏว่าความคิดนี้ได้ผลเกินคาด แทนที่ทหารเขมรแดงจะให้คนทั้งสี่ค้นหากันเอง ยังมีทหารเขมรแดงอีก ๒ นายมาช่วยหาให้อีกด้วย ขณะที่คนทั้งสี่สาละวนอยู่กับการค้นหาเลนซ์ โดยคลานไปกับพื้นหญ้า ก้ม ๆ เงย ๆ ปากก็สบถสาบานต่าง ๆ นานา ว่าเป็นความสะเพร่าของตน อะไหล่พวกนี้ก็หายากด้วย พลอยทำให้สหายเขมรแดงต้องลำบากด้วย พร้อมกับคืบคลานใกล้แม่น้ำเข้าไปทุกที ในที่สุดทหารเขมรแดงก็ยอมแพ้ที่จะค้นต่อไป จึงขอตัวกลับค่าย ปล่อยให้คนทั้งสี่ค้นกันเองต่อไป

พอลับตาทหารเขมรแดงเท่านั้นเอง คนทั้งสี่ก็กระโจนพรวดลงไปในน้ำ ตะเกียกตะกายขึ้นไปบนเรือบรรทุกข้าวสารที่พวกขนของหนีภาษีจอดทิ้งไว้ ทั้งสี่จ้ำพายเพียง ๒-๓ พรวดเท่านั้น ก็ข้ามมาอีกฝั่งได้โดยสะดวก รวมเบ็ดเสร็จเขาใช้เวลาหนีเพื่ออิสรภาพเพียง ๑๖ ชั่วโมงเท่านั้นเอง ทำลายสถิติเพื่อนชาวเขมรรายอื่น ๆ โดยสิ้นเชิง

<u>กาพยุคเหนือฟ้าเขมร</u>

ในปี ๒๕๑๙ อิทธิพลของสภาอังกาลู ก็ครอบคลุมไปทั่วเขมร ไม่มีผู้ใดกล้าท้าทายพลเมืองทุกคนได้รับการล้างสมอง เสมือนเป็นหุ่นยนตร์ที่ขาดชีวิตจิตใจ สุดแค่เจ้าชีวิตทหารเขมรแดงจะปราณี นิคมใหม่ที่ถูกสร้างขึ้นท่ามกลางป่าดง โดยความคิดของสภาอังกาลูนั้น บัดนี้ก็สามารถทำงานสนองประโยชน์ให้ได้แล้ว โดยสามารถเก็บเกี่ยวพืชพันธุ์ธัญญาหารในเดือนธันวาคมได้เพียงพอที่จะเลี้ยงคนทั้งประเทศ พิจารณาดูแล้ว ผลผลิตที่ได้น่าจะเป็นที่พอใจของสภาอังกาลู ในอันที่จะรักษาความสงบของประเทศ และลดอัตราการตายเนื่องจากการไม่ได้รับอาหารเพียงพอ แต่นั่นเป็นการคาดคะเนที่ผิดทั้งสิ้น

ในเดือนตุลาคม ๒๕๑๘ มีผู้ดักฟังวิทยุในเขมรได้ และเผอิญได้ยินคำสั่งจากพนมเปญถึงนายทหารคอมมิวนิสต์ในเมืองศรีโสภณ ให้เตรียมกวาดล้างชาวเขมรรุ่นเก่าให้สิ้นเสี้ยนหนามแผ่นดิน ได้แก่ พวกอดีตทหารฝ่ายรัฐบาล ข้าราชการ รวมทั้งครอบครัว โดยไม่คำนึงถึงยศ หรือฐานะใด ๆ ทั้งสิ้น ทั้งนี้ให้เริ่มได้ทันทีภายหลังจากการเก็บเกี่ยวแล้ว คำสั่งดังกล่าวนี้ได้แพร่สะพัดไปในหมู่ทหารคอมมิวนิสต์ และได้บานปลายให้รวมถึง ครูบาอาจารย์ นักศึกษา และหัวหน้านิคมด้วย

การกวาดล้าง หรือฆ่าทิ้งได้เริ่มเมื่อต้นปี ๒๕๑๙ ซึ่งแต่เดิมแผน การฆ่าครั้งยิ่งใหญ่นี้มุ่งเฉพาะนายทหารและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เท่านั้น บัดนี้การฆ่ากวาดล้างประชาชนได้รวมไปถึงคนที่ต่ำต้อยที่สุดในสังคม ได้แก่พวกข้าราชการชั้นผู้น้อย พลทหาร พลตำรวจ จนกระทั่งคนบริสุทธิ์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการบ้านการเมืองเลย เช่น หมอ พยาบาล ครูอาจารย์ และผู้ดูแลป่า

บาทหลวงฟรังซัว ซึ่งเป็นผู้แทนของฝรั่งเศส ประจำ ณ กรุงพนมเปญ ได้รายงานว่า เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม นายทหารคอมมิวนิสต์ ในเมือง<u>มงคลบุรี</u> ได้ประกาศว่า "บรรดาอาชญากรสงคราม (พลเมืองที่ถูกต้อนจากเขตของฝ่ายรัฐบาลลอนนอล เมื่อ ๑๗ เมษายน ๒๕๑๘) ซึ่งถูกต้อนมาทำงานในนิคมต่าง ๆ นั้น หมดความจำเป็นแล้ว ขอให้บรรดาหัวหน้าประจำท้องถิ่น ดำเนินการกำจัด ตามวิธีการที่ตนเห็นสมควร" หลังจากประกาศ ได้เผยแพร่ไปทั่วทุกนิคม อัตราการตายของพลเมืองก็เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

